

Professionals creëren
een respectvolle en
inspirerende leeromgeving

Stichting
Openbaar
BasisOnderwijs

Jaarverslag 2015

Voorwoord

Met genoegen presenteren wij onze jaarstukken waarin wij ons beleid en onze werkzaamheden verantwoorden over het jaar 2015.

We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de landelijke “Richtlijnen Jaarverslaggeving” voor onderwijsinstellingen (model RJ 660).

Deze jaarstukken vormen een evaluatie-instrument om te verantwoorden hoe de Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek (OBODB) heeft gefunctioneerd en welke resultaten daarbij zijn bereikt.

De resultaten geven aan of het strategisch beleid en de daarvan afgeleide doelen en plannen van de stichting geheel of gedeeltelijk zijn gerealiseerd.

Wij wensen u veel leesplezier en wij spreken de wens uit dat de jaarstukken informatief zijn en een duidelijk beeld geven van onze inspanningen en resultaten.

Noordwijk, 26 mei 2016

Patrick Went
directeur-bestuurder

Voorwoord	2
Bestuursverslag	4
1. Algemeen	1
2. Financieel beleid.....	1
3. Onderwijskundige ontwikkelingen in 2015.....	1
4. Investeringsbeleid.....	4
5. Onderhoudsbeleid	4
6. Treasuryverslag.....	4
7. Kengetallen.....	6
8. Liquiditeitspositie per 31 december 2015	7
9. Exploitatieresultaat 2015 ten opzichte van 2014	8
10. Exploitatieresultaat 2015 vs. begroting 2015.....	10
11. Toelichting op de schoolexplotaties	13
12. Resultaatbestemming	16
13. Exploitatiebegroting 2016.....	18
14. Continuïteitsparagraaf	19
Prognose balans.....	19
Prognose exploitatieresultaat 2016 t/m 2019.....	19
Geprognosticeerd verloop bestemmingsreserves.....	20
Ontwikkeling leerlingaantallen 2015 t/m 2018	21
Ontwikkeling werkgelegenheid	21
Werking interne beheersings- en controlesysteem.....	22
Rapportage toezichtshoudend orgaan.....	22
Belangrijkste risico's en onzekerheden.....	24
Jaarrekening 2015.....	27
15. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	29
16. Balans (na resultaatverdeling).....	32
17. Staat van baten en lasten.....	33
18. Kasstroomoverzicht	34
19. Toelichting op de balans	35
20. Niet uit de balans blijkende verplichtingen.....	41
21. Toelichting op de staat van baten en lasten	43
Verplichte toelichting	50
22. Model E: Verbonden partijen	50

23.	Model F: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	.50
24.	Model G verantwoording subsidies	52
	Overige gegevens	53
25.	Gebeurtenissen na balansdatum	53
26.	Voorstel bestemming resultaat 2015	53
27.	Ondertekening	53
	Gegevens over de rechtspersoon	54
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Bestuursverslag

1. Algemeen

Dit bestuursverslag is onderdeel van het financiële jaarverslag 2015. De hierin opgenomen jaarrekening is opgesteld door OOG in samenwerking met de controller van onze organisatie. De jaarrekening 2015 is gecontroleerd door Hurlings Accountants en hierbij is een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

De kernactiviteit van onze organisatie is het verzorgen van openbaar basisonderwijs in de gemeenten Teylingen, Katwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Lisse en Hillegom. De Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek is het bevoegd gezag met bestuursnummer 41362 van de volgende instellingen voor openbaar primair onderwijs.

Naam school	BRIN nummer	Gemeente
Het Bolwerk	05YE	Sassenheim (gemeente Teylingen)
De Tweemaster	05ZF	Lisse
De Verrekijker	06CA	Katwijk
De Dubbelburg	06CA	Rijnsburg en Valkenburg (gemeente Katwijk)
De Witte School	09DT	Noordwijk
Klaverweide	09ZQ	Noordwijk
De Regenboog	18FG	Noordwijkerhout
Hilmare	18HR	Hillegom
De Krulder	20BW	Katwijk
De Jutter	22JR	Noordwijk
De Achtbaan	22LO	Voorhout (gemeente Teylingen)

2. Financieel beleid

Een belangrijke randvoorwaarde voor in te zetten beleid is dat de financiële positie van de stichting OBODB gezond is en blijft. Hierbij is het belangrijkste uitgangspunt: "geld volgt beleid". Hiermee worden de middelen optimaal ingezet om de doelstellingen te realiseren. Het principe van een sluitende exploitatiebegroting per school kan hierbij worden losgelaten mits dit ertoe leidt dat de ingezette middelen bijdragen aan het realiseren van de doelen en de organisatie dit tekort kan opvangen binnen de gestelde kaders.

Jaarlijks wordt een meerjarenexploitatie- en investeringsprognose inclusief geprognosticeerde balansen opgesteld. Hierin worden de geprognosticeerde resultaten gerelateerd aan de opgebouwde reserves, de liquiditeitspositie en de solvabiliteit. Halverwege het kalenderjaar wordt deze meerjarenbegroting op hoofdlijnen geactualiseerd c.q. bijgesteld en besproken met de Raad van Toezicht en het Gemeentelijk Toezichtsorgaan. In deze bespreking wordt verslag gedaan van de stand van zaken met betrekking tot geformuleerde strategische beleidspunten en de financiële vertaling van deze beleidsvoornemens.

3. Onderwijskundige ontwikkelingen in 2015

Ook voor de onderwijskundige ontwikkelingen in 2015 ligt voor een belangrijk deel de basis in het bestuursformatieplan. De verwachtingen van de krimp zijn in mindere mate uitgekomen en daarnaast heeft ook groei plaatsgevonden op scholen, waardoor in totaal het leerlingaantal is gestegen. Voor de verdere consequenties en verwachtingen verwijzen we naar de continuïteitsparagraaf.

Ontwikkelingen in 2015

Het jaar 2015 heeft in het teken gestaan van de opvang van vluchtelingen. Onze stichting is daarmee geconfronteerd al in het voorjaar door een extra toename van leerlingen op De Verrekijker en helemaal in augustus 2015 toen de grote stroom van vluchtelingen Nederland bereikte. Deze opvang heeft er toe geleid dat er extra voorzieningen nodig waren om deze kinderen onderdak te bieden. Dat is in samenwerking met de gemeente Katwijk en het COA gelukt. Het mag als een grote prestatie van alle betrokkenen worden gezien dat dit proces zo goed is verlopen. Het heeft ook tot nauwere contacten geleid van ons stabfbureau met de PO-raad en het ministerie.

De opvang van nieuwkomers beperkte zich niet alleen tot de Verrekijker. Andere scholen hebben ook te maken met deze problematiek. In overleg met de andere besturen in de Duin-en Bollenstreek heeft OBODB het voortouw genomen om taalklassen in te richten waar de nieuwkomerskinderen onderwijskundig kunnen worden opgevangen. De uitwerking daarvan moet in 2016 verder vorm krijgen. Vanaf het tweede gedeelte van 2015 heeft OBODB zich sterk gemaakt bij de PO-raad en het ministerie om de juiste bekostiging voor deze kinderen te krijgen.

Onderwijskwaliteit

De Krulder is in 2014 beoordeeld als zeer zwak. Na dit harde oordeel heeft de school in goede samenwerking met het bestuur de zaken voortvarend aangepakt. Bij een tussentijds kwaliteitsonderzoek van de inspectie heeft de inspecteur geoordeeld dat de school goed op weg is en heeft het oordeel al aangepast naar zwak. In juni 2016 verwachten we weer een basisarrangement voor de school te krijgen. De Achtbaan, De Jutter en De Klaverweide zijn door de inspectie bezocht en in orde bevonden. De zorgen die wij hadden over De Tweemaster hebben geleid tot het laten uitvoeren van een audit. Niet alleen de onderwijsresultaten baarden zorgen, maar ook de signalen over de cultuur op de school. Het bestuur heeft in overleg met de directeur besloten een audit te laten uitvoeren door WVS zowel naar opbrengsten als naar de cultuur op de school. De uitkomst van deze audit gaf veel reden tot zorg. Vooral de uitkomsten over de cultuur op de school hebben er toe geleid dat de bestuurder besloten heeft een interim-directeur op de school te benoemen. Om de onderwijsresultaten te verhogen is extra begeleiding ingehuurd voor de IB-ers op de school. De kwaliteitsopbrengsten op de andere scholen waren volgens de verwachtingen en zijn door de scholen goed gevolgd.

Onderwijskundige ontwikkelingen

De scholen hebben een omslag moeten maken in de begeleiding van kinderen in het kader van passend onderwijs. Het stopzetten van de rugzakjesgelden betekende voor scholen die veel leerlingen hadden met die extra gelden een teruggang in hun middelen, omdat de verhoging vanuit het Samenwerkingsverband voor het bedrag per leerling niet altijd toereikend is in vergelijking met de eerdere budgetten. Dat betekende voor de scholen dat er naar een andere organisatievorm moest worden gezocht om de problematiek van deze leerlingen goed aan te pakken.

In 2015 heeft OBODB de OBO-Academie opgericht. De Academie gaat alle opleidingen en nascholingen voor de werknemers van de stichting organiseren. De Academie betekent een grote impuls voor het nascholingsbeleid op de scholen. Voor directeuren wordt goed inzichtelijk gemaakt hoe de ontwikkeling van het personeel loopt op het nascholingsgebied. De leerkrachten kunnen hun opleidingen makkelijk koppelen aan de eisen van het Leerkrachtenregister dat in 2017 van start gaat en waar aan de leerkrachten eisen worden gesteld op dat vlak. Het bestuur heeft een opleidingscoördinator benoemd om de Academie te leiden en verder uit te bouwen.

Een nieuw administratieprogramma (Parnassys) is door de scholen ingevoerd en maakt het monitoren voor het bestuur van inschrijfgegevens en kengetallen makkelijker. Sharepoint is ontwikkeld en maakt het delen van informatie makkelijker tussen de scholen en vanuit het bestuur naar de scholen. In het najaar van 2016 werken alle scholen met dit programma.

De scholen

In 2015 hebben de scholen de ontwikkelingen voortgezet waaraan ze al eerder waren begonnen. Het personeel van De Verrekijker is uitgebreid en heeft zich goed ontwikkeld om de nieuwkomers op te vangen. Het is een gespecialiseerd team op NT-2 gebied. De Krulder heeft heel hard moeten werken aan het ombuigen van de kwaliteit op allerlei terreinen. Daar zijn door de directeur en het team, onder begeleiding van de PO-raad grote stappen gezet. De Dubbelburg heeft in Rijnsburg initiatieven genomen om aantrekkelijker te worden voor de ouders wat moet leiden tot een toename van het aantal leerlingen. In samenspraak met de VOS/ABB zijn verschillende initiatieven ontwikkeld om de ouders meer bij de school te betrekken. De vestiging Duyfrak

is populair in de nieuwbouwwijk. De school ondervindt wel hinder van de 3-locatieproblematiek op financieel en onderwijskundig terrein.

De Jutter is onder leiding van de nieuwe directeur bezig om de structuur van de Da Vinci afdeling vorm te geven en de leerkrachten verder te scholen in de aanpak van de problematiek rond hoogbegaafde leerlingen. Zij willen zich ontwikkelen in een school waar expertise te halen valt voor andere scholen op hun deskundigheid op de hoogbegaafdheids problematiek. De Witte School investeerde in 2015 in het verder ontwikkelen van instructie en coöperatieve leervormen en de opzet van een managementstructuur. Klaverweide groeit gestaag en dat is niet alleen door het feit dat de school in een nieuwbouwwijk staat. Het Daltonconcept staat er stevig en de inspectie beoordeelde de school als "goed". Dit oordeel is voor de school aanleiding om de ambities nog hoger te leggen. Op De Achtbaan zien we dat de voorspelde krimp minder is dan de prognose aangeeft. De school is stabiel en heeft een goede managementstructuur, waardoor de directeur ook in staat is om De Verrekijker uitstekend te ontwikkelen. Het Bolwerk in Sassenheim heeft in 2015 veel leerlingen opgevangen van andere scholen. De school is daardoor duidelijk uit zijn jasje gegroeid en moet dringend op zoek naar andere huisvesting om aan de vraag te kunnen voldoen. De school werkt met succes aan een nieuw onderwijsprogramma IPC dat de zaakvakken combineert op een manier die ook in opzet gebruikt wordt op veel internationale scholen. Deze ontwikkeling kan ook voor andere OBO-scholen interessant zijn. De Regenboog in Noordwijkerhout is met een eigen taalmethode aan het werk gegaan. Dat heeft er al toe geleid dat de resultaten op het gebied van spelling enorm vooruit zijn gegaan. Leerkrachten ontwerpen hun eigen lessen en hebben daar veel voldoening van. Deze taalopzet wordt in de komende jaren nog verder uitgebouwd. De Tweemaster heeft zich allereerst gericht op de kwaliteitsopbrengsten van groep 8. Die moesten echt omhoog. De aanpak die hierbij is gebruikt is later toegepast op de groepen drie en daarna op de andere groepen. Zo is men onder leiding van de interim directeur aan het werk gegaan. Daarnaast is er veel aandacht voor de cultuur binnen de school. We verwachten in 2016 een verbetering daarvan te kunnen vaststellen. Hilmare is onze noordelijkste school. Dalton is daar goed verankerd op de school en de onderwijskundige processen zijn op orde. Met de bijzondere samenstelling van de schoolbevolking moet de school nadrukkelijk rekening houden voor wat betreft de aanbod van het onderwijs. De school gaat deze ontwikkeling verder voortzetten in 2016.

Klachten

Er zijn bij het bestuur vier klachten binnengekomen van ouders van vier verschillende scholen. Klachten gingen over het privacy-beleid en het pesten. In alle gevallen is er door het bestuur met de ouders contact opgenomen en zijn de klachten afgehandeld. In een geval is een leerling van school gehaald.

Uitkeringen na ontslag

We hebben van een invalleerkracht afscheid moeten nemen na het aflopen van de invaltermijn. Helaas was deze leerkracht al eerder ziek geworden en is hij nog niet hersteld. De kosten van de uitkering komen daardoor voor rekening van het bestuur. Andere uitkeringen na ontslag lopen nog met vergoedingsverzoeken bij het participatiefonds. Kleine uitkeringen naar aanleiding van invalwerk kunnen niet altijd gedeclareerd worden bij het participatiefonds. Door het aanbieden van (inval)werk proberen we zoveel mogelijk uitkeringsverplichtingen te ontlopen. Wat niet meehelpt is dat het participatiefonds jaren na dato nog bezig is met de afhandeling van onze verzoeken.

Wenkend Perspectief

In 2015 zijn gesprekken gevoerd met medewerkers ouders dan 60 jaar in het kader van wenkend perspectief. Met de medewerkers is gesproken over mogelijkheden om vervroegd met pensioen te gaan om zodoende plaats te maken voor jongere leerkrachten. Dat heeft er toe geleid dat in 2015 drie medewerkers met vervroegd pensioen zijn gegaan. Met 4 medewerkers is afgesproken dat het vervroegd pensioen ingaat in het jaar 2016.

4. Investeringsbeleid

De uitgangspunten voor het investeringsbeleid zijn de vastgestelde vervangingstermijnen en de in het strategisch beleidsplan geformuleerde doelstellingen. De investeringsbegroting maakt een onlosmakelijk onderdeel uit van de (meerjaren) exploitatiebegroting. Deze investeringsbegroting wordt door de schooldirecties opgesteld en is gebaseerd op de vastgestelde afschrijvingstermijnen. Onderstaand overzicht geeft de realisatie weer ten opzichte van de begrote investeringen en de investeringen in 2014:

	Investeringen 2015	Investeringen 2014	Begroting 2015
Inventaris en apparatuur	€ 73.698	€ 42.101	€ 73.000
ICT	€ 120.376	€ 264.086	€ 180.700
Leermiddelen	€ 178.003	€ 83.247	€ 150.500
Overige activa	€ 0	€ 240	€ 5.500
Totaal	€ 372.077	€ 389.674	€ 409.700

Het investeringsniveau is iets lager dan in 2014 en circa € 38.000 lager dan begroot. De lagere realisatie ten opzichte van de investeringsbegroting komt vooral doordat er minder is geïnvesteerd in ICT apparatuur (hardware). Dit hangt nauw samen met de keuze om via tablets onderwijs te geven waarbij een tablet tegen een borgstelling beschikbaar wordt gesteld. Dit bespaart een directe investering in computers en tablets. De in 2015 betaalde borg ad €32.250 is als financiële vast activa in de balans opgenomen.

In 2015 is volledig afgeschreven activa met een historische aanschafwaarde van € 1,4 mio gedesinvesteerd. Deze activa is niet meer in gebruik. De aanschafprijs van de materiele vaste activa ten opzichte van 2014 gedaald is door deze desinvesteringen en de nieuwe investeringen gedaald van €4,6 mio naar € 3,6 mio ultimo 2015.

5. Onderhoudsbeleid

In 2014 is het in 2012 opgestelde onderhoudsplan geactualiseerd voor de periode 2014-2028. Dit plan is opgesteld door een extern bureau en gebaseerd op een gebouwinspectie, landelijke normen en actuele marktprijzen. In de actualisatie zijn ook de kosten voor het buitenonderhoud opgenomen. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening onderhoud is gebaseerd op dit MJOP en is toereikend voor de financiering van het onderhoud aan de gebouwen. Het MJOP moet worden aangemerkt als een planningsinstrument en bevat informatie over de bouwkundige staat van een gebouw. Het biedt inzicht in de te verwachten kosten voor onderhoud of vervanging. Jaarlijks wordt echter kritisch beoordeeld of het geplande onderhoud daadwerkelijk moet worden uitgevoerd of nog kan worden uitgesteld, anderszinds komt het voor dat het noodzakelijk is onderhoud eerder uit te voeren. In 2015 is ervoor gekozen een aantal onderdelen nog niet uit te voeren omdat dit technisch nog niet nodig was, de uitgaven zijn in 2015 lager dan gepland. Dit zal leiden tot hogere uitgaven in de komende jaren.

Doordat een aantal scholen zijn/worden gehuisvest in een nieuw gebouw als onderdeel van een zogenaamde Brede School zijn deze gebouwen niet opgenomen in dit onderhoudsplan. Het onderhoud wordt dan bekostigd uit een bijdrage aan de beheerstichting waarin de gebruikers vertegenwoordigd zijn. Dit geldt voor de Klaverweide (Brede School Boechorst), De Tweemaster (Nassaupark), de Achtbaan (Cluster) en voor de locatie Duyfrak van de Dubbelburg en vanaf 2017 ook voor Hilmare.

6. Treasuryverslag

In november 2011 is een treasurystatuut vastgesteld. Dit statuut is gebaseerd op een model van de VNG. Dit statuut is opgesteld binnen de kaders van de regeling Beleggen en Belenen en is tevens aangepast aan de voor Stichting Openbaar Basisonderwijs specifieke situatie van het geïntegreerd middelenbeheer van het Ministerie van Financiën (het schatkistbankieren). In 2015 is gehandeld volgens dit vastgestelde treasurystatuut.

De belangrijkste uitgangspunten van dit statuut zijn voorzichtigheid en transparantie. In dit treasurystatuut is afgesproken dat (tijdelijk) overtollige geldmiddelen uitsluitend worden belegd in termijndeposito's binnen de

faciliteit van het schatkistbankieren. Momenteel wordt overwogen om het schatkistbankieren te beëindigen en teneinde het rendement iets te verbeteren gebruik te maken van de spaarfaciliteiten van de huisbankier (de Rabobank). Voordat dit kan worden geëffectueerd wordt het treasury statuut herschreven en opnieuw vastgesteld waarbij de nadrukkelijke voorwaarde is gesteld dat de spaarmogelijkheden passen binnen de kaders van de regeling Beleggen en Belenen.

7. Kengetallen

Balanskengetallen 31-12-2015

Hieronder is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de belangrijkste financiële balans kengetallen op 31-12-2015.

	31-12-2015	31-12-2014
Liquiditeit (vlottende activa inclusief liquide middelen/kortlopende schulden)	1,64	1,83
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen/ balanstotaal *100%)	38,7%	43,3%
Weerstandsvermogen (eigen vermogen / rijksbijdrage OCW *100%)	12,9%	16,8%
Kapitalisatiefactor (balanstotaal/ totale baten *100%)	32,1%	34,1%
Financiële buffer (kapitalisatiefactor -/- buffer voor transacties en financiering)	7%	5%

Liquiditeit

Een liquiditeitspositie groter dan 1 geeft aan dat de Stichting in staat is op korte termijn aan haar betalingsverplichtingen te voldoen. De liquiditeitspositie is met een ratio van 1,64 dan ook goed te noemen.

Solvabiliteit

De solvabiliteitspositie geeft aan in hoeverre de Stichting op de langere termijn aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Over het algemeen wordt voor onderwijsstichtingen een streefwaarde gesteld van 40%. De solvabiliteit is nagenoeg gelijk aan deze streefwaarde. De afname wordt verklaard door het negatieve exploitatieresultaat en de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan welke buffer is opgebouwd om weerstand te kunnen bieden aan financiële risico's. Als op enig moment de noodzakelijke uitgaven hoger zijn dan de rijksbijdragen moet (tijdelijk) kunnen worden teruggevallen op dit weerstandsvermogen. De streefwaarde van het weerstandsvermogen is afhankelijk van een aantal factoren waaronder de grootte van de stichting, het risicoprofiel van de stichting en de interne beheersingsorganisatie. Het weerstandsvermogen is van belang voor het verkrijgen van externe financiering. Gezien de gezonde liquiditeitspositie is externe financiering van de bedrijfsactiviteiten niet nodig waardoor deze ratio voor de stichting OBODB minder relevant is. Het weerstandsvermogen laat een daling met 4% zien. Dit weerstandsvermogen in combinatie met de goede liquiditeitspositie en de solvabiliteit laten op 31-12-2015 een gezonde financiële positie zien.

Kapitalisatiefactor

Deze waarde geeft aan of de instelling een deel van het kapitaal niet of niet efficiënt gebruikt voor de invulling van haar taken. Dit wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de bezittingen (balanstotaal) ten opzichte van de totale baten. Als deze te hoog is kan het zo zijn dat subsidie onvoldoende wordt gebruikt voor de onderwijsgevende taken. Door het ministerie van OCW wordt een bovengrens van 35% geadviseerd. Deze signaleringsgrens is nog niet op landelijk niveau uitgewerkt en getoetst. Er zijn immers factoren die een hoger weerstandsvermogen rechtvaardigen zoals het soort onderwijs, grootte instelling en onderwijskundige aanpak, specifieke omstandigheden instelling (recent ontvangen bruidsschat, overgedragen reserves, geplande investeringen etc). De kapitalisatiefactor van stichting OBODB is met 32,1% goed.

Bufferfunctie

De financiële buffer is toegenomen van 5% naar 7% in 2015. Deze bufferfunctie geeft aan in hoeverre er middelen zijn voor het opvangen van onvoorziene risico's of onvoorziene uitgaven. Deze wordt berekend uit de kapitalisatiefactor (ultimo 2015: 32,1%, ultimo 2014:34,1%). Deze is voor 11% (ultimo 2014: 17%) benodigd voor de financiering van de materiele vaste activa en voor 13% (ultimo 2014: 14%) nodig voor het betalen van de kortlopende schulden. De afname van de financieringsfunctie met 6% komt doordat voor € 1,4 mio aan activa dat geheel was afgeschreven in 2015, en niet meer in gebruik is, is gedesinvesteerd. Doordat deze in 2014 nog waren opgenomen legden deze in 2014 een te hoog beslag op de financieringsbuffer. Hierdoor blijft er 5% van de kapitalisatiefactor als bufferfunctie.

Geconcludeerd kan worden dat ondanks de daling van de kapitalisatiefactor met 5% de bufferfunctie verbetert met 2%. Dit komt bijna geheel door de hierboven genoemde afname van de financieringsfunctie met 6%.

Exploitatiekenngetallen 2015

Hieronder is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de belangrijkste exploitatie kengetallen in 2015.

Kengetallen exploitatierekening	2015	2014	2013	2012
Personele kosten / totale lasten (*100%)	81,6%	83,9%	83,5%	83,3%
Personele kosten / rijksbijdragen (*100%)	87,1%	91,1%	90,1%	90,8%
Personele kosten per leerling	€ 4.308	€ 4.177	€ 4.093	€ 4.042
Materiele kosten per leerling	€ 971	€ 796	€ 810	€ 796
Personele + materiële kosten per leerling	€ 5.279	€ 4.973	€ 4.903	€ 4.851
Personeelskosten per fte	€ 63.591	€ 62.283	€ 61.065	€60.882
Aantal leerlingen (1 oktober t-1)	2.979	2.997	2.954	3.010
Aantal fte's in dienst	188	193	195	197
aantal fte's werkzaam op payrollbasis	13,8	8	3	0
Aantal leerlingen per fte (inclusief payroll)	14,76	14,91	14,92	15,28

De verhoudingsgetallen met betrekking tot personele kosten in 2015 laten voor het eerst een daling van het aandeel personele kosten zien. Deze daling komt deels door een toename van de huisvestingskosten en – vergoeding als gevolg van de doordecentralisatie groot onderhoud en de huurkosten.

De personele kosten per leerling zijn in 2015 ten opzichte van 2014 met 3,1%. Ondanks de hogere personele kosten als gevolg van het inzetten van personeel op payrollbasis is de stijging beperkt geweest, dit komt doordat de hogere kosten voor payrollpersoneel lager zijn dan de incidentele kosten uit 2014. Door een goed formatiebeheer in de schooljaren 14-15 en 15-16 is de personele inzet volgens planning verlopen waardoor er geen grote onverwachte kosten zijn opgetreden. De totale kosten per leerling zijn met 6,1% gestegen naar € 5.279. Deze stijging komt vooral door de hogere kosten als gevolg van de doordecentralisatie en door de stijgende huisvestingskosten.

Uit bovenstaand overzicht blijkt ook dat de afgelopen vier jaar per circa 15 leerlingen een formatieplaats beschikbaar was. Deze ratio is, ondanks de stijgende loonkosten per fte, tot en met 2015 licht gedaald. De kleine daling kan worden verklaard doordat de Verrekijker met een groepsgrootte van gemiddeld 16 leerlingen in 2015 met vier groepen is uitgebreid en door de inzet van onderwijsassistenten ter ondersteuning op grote groepen.

8. Liquiditeitspositie per 31 december 2015

De beschikbare liquide middelen (inclusief deposito's) op 31-12-2015 zijn ten opzichte van de stand ultimo 2014 met € 886.460 afgenomen tot € 1.295.951. De afname is als volgt tot stand gekomen:

Analyse mutatie liquide middelen		
Kasstroom uit operationele activiteiten		€ 244.843
Af: Investerings	€ -372.077	
Af: Uitgaven ten laste van voorzieningen	-€ 250.178	
Af: toename vorderingen	-€ 422.543	
Af: toename financiële vaste activa	-€ 32.250	
Af: afname schulden	-€ 54.255	
Totaal balansmutaties		-€ 1.131.303
Totaal afname liquide middelen 2015		-€ 886.460

*De kasstroom uit operationele activiteiten is het exploitatieresultaat vermeerderd met afschrijvingskosten (€ 342.235) en de dotatie aan de voorzieningen (€ 305.000).

De afname van de beschikbare liquide middelen met circa € 886.000 komt grotendeels door de investeringen in materiële vaste activa, de uitgaven ten laste van voorzieningen en de sterke toename van de vorderingen. Deze toename heeft alles te maken met de in 2015 incidentele hoge vorderingen op gemeenten in verband met door OBO vooruitbetaalde bouwkosten voor de nieuwbouw Duyfrak en de uitbreiding van de Verrekijker, alsmede vooruitbetaalde huur van OBS de Verrekijker. Deze projecten worden op korte termijn afgerekend waardoor de liquiditeitspositie verbetert. Tevens zijn er momenteel geen grote projecten die stichting OBO voorfinanciert.

9. Exploitatieresultaat 2015 ten opzichte van 2014

Het boekjaar 2015 is afgesloten met een negatief exploitatieresultaat van € 402.136 (2014: € 226.386 negatief). Hieronder wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste verklaringen voor de vermindering van het exploitatieresultaat met € 175.750.

Positieve verschillen		
Hogere baten	€ 662.017	
		€ 662.017
Negatieve verschillen		
Hogere personeelskosten	€ 371.199	
Hogere afschrijvingskosten	€ 10.954	
Hogere huisvestingslasten	€ 433.968	
Hogere overige lasten	€ 6.040	
Lagere financiële baten en lasten	€ 15.606	
		-€ 837.767
Totaal verschil 2015 vs 2014		-€ 175.750

De inkomsten zijn ten opzichte van 2014 fors gestegen met € 662.000. Deze stijging komt grotendeels door de extra subsidies voor het onderwijs aan nieuwkomers op zowel de Verrekijker als de reguliere scholen en de extra inkomsten voor materiele kosten als gevolg van de doordecentralisatie van het buitenonderhoud. Beide verhogingen zijn in 2015 aan de daarvoor bestemde doelen besteed.

De toename van de personele kosten hangen nauw samen met de hogere inkomsten voor het onderwijs aan nieuwkomers.

De huisvestingslasten zijn ten opzichte van 2014 met € 434.000 gestegen. Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door een hogere bijdrage aan de beheerstichtingen/VvE van de scholen die in een brede scholencomplex zijn gehuisvest. De bijdragen zijn in 2015 ca € 232.000 en zijn ten opzichte van 2014 gestegen met € 105.000

1. Met ingang van 2015 is het gebouw Duyfrak voor de Dubbelburg in gebruik genomen. De bijdrage aan de beheerstichting bedraagt € 49.000. De huisvesting exploitatie van het tijdelijk gebouw aan de Torenvlietslaan was substantieel minder huisvestingskosten.
2. In 2015 is een reservering opgenomen voor de bijdrage aan het buitenonderhoud van de brede school complexen. De kosten voor de Brede School Nassaupark en Boechorst zijn hierdoor substantieel hoger dan in 2014. Voor Boechorst is ook de reservering voor 2014 in de jaarrekening 2015 verwerkt.
3. Er is geruime tijd grote onduidelijkheid geweest over de kosten voor de Brede School Boechorst. Momenteel worden acties genomen om goed grip te krijgen en te houden op de huisvestingskosten van dit gebouw. Door de ingewikkelde constructie in een VvE en doordat een aantal diensten door de medegebruiker worden beheerd ontbrak inzicht waardoor in voorgaande jaren te weinig is gereserveerd voor schoonmaak, beveiliging en onderhoud. Dit leidt in 2015 tot circa € 30.000 extra kosten.

Behalve bovengenoemde oorzaak stijgen de huisvestingskosten door:

- Hogere huurkosten als gevolg van de uitbreiding van OBS de Verrekijker met 4 lokalen (€ 62.000). De huurkosten worden volledig door de gemeente Katwijk vergoed.
- Stijging van de huurkosten voor de schoolappartementen van de Achtbaan met € 24.000. Deze stijging wordt grotendeels verklaard door de doorbelasting van het buitenonderhoud.
- De dotatie aan de voorziening onderhoud is verhoogd met € 150.000 voor de component buitenonderhoud als gevolg van de doordecentralisatie.
- Hogere schoonmaakkosten (€ 33.000) door de groei van het aantal leerlingen op een aantal scholen waardoor extra lokalen in gebruik zijn genomen.

Geconcludeerd kan worden dat de daling van het resultaat in 2015 ten opzichte van 2014 voornamelijk wordt veroorzaakt door hogere huisvestingskosten die niet geheel worden gecompenseerd door rijksbijdragen. Momenteel worden de nodige acties genomen om ook voor de brede schoolcomplexen goed grip te krijgen en te houden op de huisvestingskosten.

10. Exploitatieresultaat 2015 vs. begroting 2015

De jaarrekening 2015 sluit met een negatief exploitatieresultaat van € 402.000 ten opzichte van een begroting van € 56.000 positief. De afwijking ten opzichte van de vastgestelde begroting 2015 (december 2014) van € 458.000 wordt als volgt verklaard:

De begroting 2015 is in december 2014 opgesteld. Hierin zijn de bestemmingsreserves, en de mutaties hierin, nog niet opgenomen. Deze zijn in de begroting 2015 buiten beschouwing gelaten en alleen tekstueel toegelicht. Als deze inkomsten en uitgaven van per saldo € 214.613 hierop worden gecorrigeerd is de afwijking ten opzichte van de begroting € 43.798.

Positieve verschillen		
Hogere baten	€ 1.159.838	
lagere afschrijvingskosten	€ 14.909	
		€ 1.174.747
Negatieve verschillen		
Hogere personeelskosten	€ 1.295.094	
Hogere huisvestingskosten	€ 261.254	
Hogere overige lasten	€ 51.368	
Lagere financiële baten	€ 25.442	
		-€ 1.633.158
Subtotaal		-€ 458.411
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves		€ 214.613
Totaal verschil realisatie - begroting 2015		-€ 243.798

Hogere baten € 1.159.838

De hogere baten komen tot stand uit:

1. Een toename van de rijksvergoeding 2015-2016 is ten opzichte van de vergoeding ten tijde van het opstellen van de begroting met bijna 4% verhoogd ter compensatie van de gestegen loonkosten als gevolg van de cao verhogingen en andere regelingen.
2. Hogere inkomsten voor opvang vreemdelingen/groei aantal asielzoekers van ruim € 400.000. Deze incidentele vergoedingen zijn door de instroom van Syrische kinderen vooral vanaf het schooljaar 2015-2016 sterk gestegen hetgeen niet in de begroting was voorzien.
3. Hogere inkomsten ter compensatie van de extra kosten voor het onderwijs aan nieuwkomers op basis van het maatwerk dat CFI heeft beschikbaar gesteld ad € 75.000.
4. Hogere inkomsten van het samenwerkingsverband met circa € 86.000 in verband met de overgangmaatregel cluster 3 en 4. Deze inkomsten zijn geheel besteed aan kosten voor de begeleiding van deze leerlingen.
5. Een bijstelling van de huurvergoeding van de gemeente Katwijk met € 62.000. Dit is de vergoeding voor de huurkosten van de in 2015 in gebruik genomen extra lokalen aan OBS de Verrekijker.
6. De ontvangen inkomsten groei materiele instandhouding voor de Achtbaan en het Bolwerk van in totaal € 35.000. Deze inkomsten zijn volledig ingezet ter dekking van de hogere exploitatiekosten a.g.v. het toenemend aantal leerlingen.

Anderzijds is er ook een aantal subsidies lager dan begroot:

1. Tot en met 2014 telde de leeftijd van payrollpersoneel niet mee bij de berekening van de rijksvergoeding. Een herziening van de regelgeving heeft ertoe geleid dat in mei 2015 duidelijk is geworden dat zij wel in de grondslagen voor de berekeningen moeten worden opgenomen. Aangezien payrollpersoneel startend personeel is leidt deze wijziging ertoe dat de inkomsten voor het

schooljaar 2015-2016 lager zijn dan begroot. De correctie voor het schooljaar 15-16 bedraagt circa € 102.000 wat voor 2015 een verlaging van € 43.000 betekent.

- De bekostiging voor onderwijsachterstanden is op een aantal scholen lager vastgesteld. Voor het verslagjaar 2015 betekent dit € 18.000 lagere opbrengsten.

Hogere personeelskosten € 1.295.094

De hogere personeelskosten zijn als volgt opgebouwd:

Positieve verschillen		
Lagere dotatie personeel voorzieningen	€ 12.883	
Lagere kosten schoolbegeleidingsdienst	€ 57.544	
		€ 70.427
Negatieve verschillen		
Hogere lonen en salarissen	€ 622.357	
Hogere kosten payrollpersoneel	€ 692.490	
Hogere kosten personeel derden	€ 42.567	
Overige verschillen per saldo	€ 8.107	
		-€ 1.365.521
Totaal verschil		-€ 1.295.094

Uit bovenstaande overzicht blijkt dat de hogere personeelskosten nagenoeg geheel worden verklaard door hogere loonkosten en hogere payrollkosten.

De lonen en salarissen stijgen ten opzichte van de begroting als gevolg van een CAO verhoging in combinatie met een loonkostenstijging als gevolg van premiestijgingen van pensioenen en sociale lasten. De personele inzet, inclusief payroll, in fte's is ten opzichte van 2014 gestegen als gevolg van de toename van het leerlingaantal. De groei is zichtbaar op meerdere scholen en komt voor een belangrijk deel door de toename van het aantal nieuwkomers vanaf augustus 2015. Deze groei was niet in de begroting en het bestuursformatieplan voorzien.

Vanwege de onzekerheid van de toekomst van de Verrekijker is in de afgelopen jaren gebruik gemaakt van payroll aanstellingen voor tijdelijke contracten. Het gebruik van payroll is dan ook in 2015 sterk gegroeid en ten opzichte van 2014 verdubbeld tot bijna 1 mio. Dit betekent dat van alle loonkosten circa 8% aan payroll is besteed. Payroll is circa 35% duurder dan personeel in eigen dienst wat circa € 260.000 aan extra kosten betekent. Er was in 2015 rekening gehouden met de inzet van payrollpersoneel, echter niet in deze omvang. Hierdoor is ook een groot deel van de payrollkosten niet gedekt door inkomsten. De niet gedekte loonkosten worden geraamd op circa € 200.000.

In de loonkosten is € 137.000 opgenomen voor kosten van het Wenkend Perspectief. Dit zijn zowel de begeleidingskosten als de kosten van de regelingen. Deze kosten worden gefinancierd uit de bestemmingsreserve die hiervoor in 2014 is gevormd.

Hogere huisvestingskosten € 261.254

De hogere huisvestingskosten worden verklaard door:

- Hogere huur- en huisvestingskosten als gevolg van de uitbreiding van de Verrekijker met vier lokalen. De hogere huurkosten worden volledig vergoed door de gemeente Katwijk.
- De overige huisvestingskosten van klein onderhoud, energie, beveiliging en schoonmaak zijn eveneens hoger vanwege de groei van het aantal leerlingen en de oplevering. Ook de oplevering van de nieuwbouw van De Dubbelburg leidt tot een stijging van de huisvestingslasten.

3. De bijdrage aan de beheerstichtingen is circa € 98.000 hoger dan begroot als gevolg van een aantal afrekeningen uit 2014 voor de Brede school Boechorst, reserveringen voor groot onderhoud voor diverse locaties voor 2014 en 2015 en doordat de huisvestingskosten van de Duyfrak in Katwijk in het eerste jaar ook hoger zijn dan voorzien. Dit komt voornamelijk door incidentele opstartkosten en hogere energiekosten als gevolg van het foutief inregelen van de klimaatinstallatie.

Hogere Overige lasten € 51.368

Positieve verschillen		
Lagere overige schoolgebonden kosten	€ 12.494	
		€ 12.494
Negatieve verschillen		
Hogere kosten inventaris en apparatuur	€ 32.278	
Hogere administratie en beheerskosten	€ 19.686	
Hogere kosten leer- en hulpmiddelen	€ 11.898	
		-€ 63.862
Totaal verschil		-€ 51.368

De kosten van inventaris en apparatuur zijn € 32.000 hoger dan begroot door de kosten voor licenties en overige ICT kosten. Dit wordt grotendeels gefinancierd uit de met ingang van 2015 verhoogde ICTvergoeding. De bijdrage van 2015 en 2016 is besteed aan de inrichting van sharepoint en een nieuw leerlingvolgsysteem. De bijdrage van 2016 compenseert dan ook de hogere kosten in 2015.

De administratie en beheerskosten zijn hoger door hogere adviseurskosten met € 34.000 bestaande uit advieskosten Wenkend Perspectief en hogere uitgaven voor juridische bijstand. De advieskosten wenkend perspectief worden gedekt door de bestemmingsreserve. De kosten van PR en Marketing zijn daarentegen circa € 20.000 lager dan begroot

De kosten van leer- en hulpmiddelen zijn iets hoger dan begroot hetgeen komt door hogere reproductiekosten.

11. Toelichting op de schoolexplotaties

Uit bovenstaande overzicht blijkt dat de schoolexplotaties per saldo een positief resultaat hebben van circa € 60.000, met een begroot resultaat van € 49.000.

exploitatieresultaat per school	realisatie 2015	begroting 2015	verschil realisatie en begroting
Het Bolwerk	€ 34.703	€ 9.199	€ 25.504
De Tweemaster	-€ 8.048	€ 2.946	-€ 10.994
De Dubbelburg	-€ 45.701	-€ 23.442	-€ 22.259
De Witte School	€ 51.076	€ 23.380	€ 27.696
De Klaverweide	-€ 55.721	€ 3.467	-€ 59.188
De Regenboog	€ 42.531	€ 29.894	€ 12.637
Hilmare	€ 13.595	€ 3.069	€ 10.526
De Krulder	-€ 27.945	-€ 7.902	-€ 20.043
De Jutter	-€ 25.477	-€ 39.244	€ 13.767
De Achtbaan	€ 46.478	€ 47.567	-€ 1.089
De Verrekijker	€ 34.151	€ 245	€ 33.906
Totaal scholen	€ 59.642	€ 49.179	€ 10.463
Bestuurskantoor/loonkosten	-€ 461.779	€ 7.099	-€ 468.878
Totaal OBODB	-€ 402.137	€ 56.278	-€ 458.415

In algemene zin kan een aantal oorzaken worden genoemd dat op meerdere scholen dit verschil verklaart. Dit zijn:

- Door de tussentijdse instroom van leerlingen is in 2015 € 71.000 aan groeibekostiging voor materiële kosten ontvangen voor het Bolwerk, de Achtbaan, De Witte School en de Dubbelburg. Deze inkomsten zijn toegevoegd aan de schoolbudgetten ter dekking van de hogere kosten voor leermiddelen en huisvesting.
- De huisvestingskosten stijgen dit jaar op nagenoeg alle scholen. Dit komt op een aantal scholen door een onverwachte groei waardoor vooral de schoonmaak- en huurkosten hoger zijn dan begroot. Deze stijging wordt deels gecompenseerd door de hierboven genoemde groeibekostiging materiële kosten. Zoals eerder vermeld zijn de huisvestingskosten van de scholen in brede scholen complexen ook hoger dan begroot door nagekomen kosten 2014 en hogere energie en onderhoudskosten op deze scholen.
- Door de invoering van passend onderwijs en de hiermee gewijzigde zorgstructuur en geldstromen hebben de scholen circa € 58.000 minder uitgegeven dan begroot (€ 130.000 t.o.v. begroot € 161.000). Deze daling komt voornamelijk doordat de scholen vanwege de onzekerheid over de nieuwe zorgstructuur een terughoudend beleid hebben gevolgd, naar verwachting zullen de kosten in 2016 weer toenemen.

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op het verschil tussen realisatie en begroting in de individuele schoolexplotaties.

Het Bolwerk

Het resultaat van het Bolwerk is circa € 25.000 hoger dan begroot en wordt voornamelijk verklaard door bovenstaande oorzaken. Het Bolwerk groeit sterk in leerlingaantal en heeft hiervoor ook de groeibekostiging ontvangen. Doordat de instroom is opgevangen in de beschikbare ruimten in het huidige gebouw stijgen de huisvestingskosten maar zeer beperkt waardoor het gerealiseerde resultaat hoger is dan begroot.

De Tweemaster

Het gerealiseerde resultaat is lager dan was begroot. Enerzijds zijn de kosten voor nascholing en leerlingbegeleiding lager dan begroot, anderzijds zijn de huisvestingskosten van de beide locaties hoger dan begroot

De Dubbelburg

De Dubbelburg heeft in januari 2015 de nieuwe locatie in de brede school Duyfrak in gebruik genomen. Met de ingebruikname is het aantal groepen uitgebreid en de tijdelijke huisvesting beëindigd. In de begroting 2015 was een raming opgenomen van de huisvestingslasten van deze locatie die in de praktijk veel te laag is gebleken. Door opstartproblemen met installaties zijn de kosten aanzienlijk hoger dan verwacht. Daarnaast zijn de incidentele kosten ook hoger dan verwacht. Doordat de Dubbelburg met circa 300 leerlingen gespreid is over drie locaties, en de vergoeding is gebaseerd op een school in één gebouw, zijn de huisvestingskosten relatief hoog. Hiermee was in de begroting reeds rekening gehouden. De verdubbeling van het negatieve resultaat komt echter door bovengenoemde oorzaken. Deze zijn gedeeltelijk incidenteel, de ontwikkeling van de huisvestingskosten van de brede school worden nauwgezet gevolgd en waar nodig en mogelijk worden hierop acties ondernomen om de kosten te beperken.

De Witte School

Deze school heeft in 2015 ook groeibekostiging voor materiële kosten ontvangen waarmee in de begroting geen rekening was gehouden. Tevens is een aantal kosten, waaronder leermiddelen etc, lager dan begroot.

De Klaverweide

Bij het opstellen van de begroting 2015 was er beperkt inzicht in de huisvestingskosten van de Brede School Boechorst waarin de Klaverweide is gevestigd. Inmiddels is dit inzicht verbeterd waardoor er een inhaalslag is gepleegd en er ook nagekomen kosten 2014 in de administratie 2015 zijn opgenomen en ook de reserveringen voor nog te ontvangen afrekeningen op meer reële uitgangspunten zijn gebaseerd. Een belangrijke nagekomen post is de reservering voor groot onderhoud van ruim € 38.000. De huisvestingskosten zijn hierdoor bijna € 70.000 hoger dan begroot, omdat de school op de overige posten minder heeft uitgegeven is er, in combinatie met de groeibekostiging, uiteindelijk een afwijking ten opzichte van de begroting met € 60.000. Momenteel wordt er in nauwe samenwerking met de Sophiastichting en de VvE actie ondernomen om grip te krijgen op de huisvestingskosten die de scholen via de VvE in rekening krijgt gebracht en de kosten ook terug te dringen.

De Regenboog

Het resultaat van de Regenboog is ruim € 12.000 hoger dan begroot. Deze stijging komt enerzijds door de lagere kosten voor schoolbegeleiding en een nagekomen bate voor medegebruik. Anderzijds zijn de afschrijvingskosten circa € 7.000 hoger dan begroot door dat de in 2008 aangeschafte digiborden iets eerder dan gepland zijn vervangen.

Hilmare

Het resultaat van Hilmare is iets hoger dan begroot. Dit komt, aanvullend op genoemde algemene punten, door een beperkt positief resultaat op de tussenschoolse opvang.

De Krulder

De Krulder heeft naar aanleiding van het rapport van de onderwijsinspectie uit 2014 in 2015 een aantal trajecten in gang gezet om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Dit komt in de administratie tot uitdrukking in de hogere kosten voor nascholing en leermiddelen. De genomen acties hebben ertoe geleid dat de school zeer waarschijnlijk op korte termijn weer een basisarrangement krijgt.

De Jutter

Het resultaat van de Jutter is iets minder negatief dan was begroot. Dit wordt enerzijds verklaard door hogere inkomsten voor materiële kosten en lagere kosten voor schoolbegeleiding, nascholing en PR. Anderzijds zijn de huisvestingskosten en de kosten voor leermiddelen iets hoger dan begroot.

De Achtbaan

De afwijking van de realisatie 2015 ten opzichte van de begroting van de Achtbaan is gering. Een detailanalyse laat echter wel verschillen zien. Zo zijn de inkomsten door hogere bijdragen uit de prestatiebox en groeibekostiging voor materiële kosten hoger dan begroot, de kosten voor schoolbegeleiding en de afschrijvingskosten zijn lager dan begroot. De lagere afschrijvingskosten wordt verklaard doordat investeringen in de computers en leermethoden zijn uitgesteld naar 2016. Deze investeringen zijn inmiddels wel gedaan. De huisvestingskosten zijn door een stijging van de huurkosten voor de wissel lokalen en hogere energie- en schoonmaakkosten hoger dan begroot. Deze hogere kosten worden gedeeltelijk verklaard doordat het

leerlingaantal minder snel afneemt dan verwacht waardoor er meer groepen in gebruik zijn dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

De Verrekijker

Tot en met medio 2015 was het erg onzeker of de Verrekijker op 1 januari zou worden gesloten of dat de school als een permanente school zou blijven bestaan. Om die reden is een erg terughoudend beleid gevoerd met de uitgaven en is alleen het hoogstnoodzakelijke uitgegeven dat nodig is voor de continuering van het onderwijs. Dit heeft er in 2015 toe geleid dat een aantal uitgaven substantieel lager is dan begroot. Dit betreft de afschrijvingskosten (door lagere investeringen) en nascholingskosten. Anderzijds zijn de inkomsten door de onverwachte toename van het aantal leerlingen hoger dan begroot.

Nu bekend is geworden dat de school een permanent karakter krijgt is de begroting 2016 bijgesteld en worden investeringen gedaan in leermethoden, meubilair en hardware- en software. Dit hoge resultaat in 2015 is dan ook incidenteel.

Bestuurskantoor

Het exploitatieresultaat van het bestuurskantoor is € 469.000 lager dan begroot. Dit wordt voor circa € 215.000 verklaard door uitgaven die zijn gedaan ten laste van de bestemmingsreserves. Deze zijn niet in de begroting opgenomen en zijn separaat toegelicht. Resteert dan een verschil van € 234.000 ten opzichte van de begroting. De belangrijkste verklaringen hiervoor zijn grotendeels genoemd in hoofdstuk 11 en betreffen:

1. Hogere loonkosten in verband met het beperken van het risico op ongewenste vaste aanstellingen. Hiervoor is gebruik gemaakt van payrollpersoneel wat circa € 200.000 meer heeft gekost dan personeel in eigen dienst. Nu bekend is geworden dat de Verrekijker een permanente school wordt en bovendien het formatieplan 16-17 laat zien dat er voldoende werkgelegenheid is voor het vaste personeel wordt vanaf het komende schooljaar gestopt met de payroll.
2. Voor de financiering van onderwijs aan nieuwkomers is € 75.000 opgenomen aan nog te ontvangen maatwerkvergoeding als tegemoetkoming voor de hogere personeelskosten aan De Krulder en De Verrekijker.
3. Lagere inkomsten van € 43.000 als gevolg van een wijziging in de berekeningswijze van de rijksbijdragen. Ook dit is een incidentele last die niet was (te) voorzien. Vanaf het schooljaar 2016-2017 is rekening gehouden met de lagere inkomsten.
4. Hogere kosten van externe inhuur, wervingskosten en begeleidingskosten in verband met de werving van de nieuwe bestuurder.s
5. De rentebaten zijn begroot op € 26.000. Doordat de rente nu nagenoeg nihil is is er maar € 418 rente ontvangen waardoor er een begrotingsverschil is van € 25.500. Begin april is een afspraak gepland met de Rabobank om te onderzoeken of het mogelijk is schatkistbankieren te beëindigen en een hoger rendement te realiseren die uiteraard wel voldoet aan de regeling Beleggen en Belenen.

12. Resultaatbestemming

Bij de resultaatbestemming van het negatieve exploitatieresultaat van € 402.136 is rekening gehouden met de bestemmingsreserves. Na verwerking van de resultaatbestemming is het Eigen Vermogen als volgt opgebouwd:

Eigen vermogen	Stand	Dotatie	Onttrekking	Stand
	1-1-2015			31-12-2015
Algemene reserve	€ 1.406.921		€ 187.523	€ 1.219.398
Reserve activa	€ 65.433		€ 16.724	€ 48.709
Reserve personele fricties	€ 40.753	€ 392.213	€ 165.806	€ 267.160
Reserve OBS de Achtbaan	€ 41.908		€ 2.680	€ 39.228
Reserve OBS de Tweemaster	€ 88.865		€ 5.409	€ 83.456
Reserve NOA gelden	€ 242.000		€ 242.000	€ 0
Reserve bekostiging jonge leerkrachten	€ 92.395		€ 92.395	€ 0
Reserve wenkend perspectief	€ 157.637	€ 116.009	€ 137.198	€ 136.448
Reserve prestatiebox	€ 170.113	€ 267.873	€ 328.496	€ 109.490
Totaal	€ 2.306.025	€ 776.095	€ 1.178.231	€ 1.903.889

Bestemmingsreserve personele fricties

Met ingang van het schooljaar 2011-2012 is een beleidsnotitie van kracht waarin de toekenning van extra formatie als gevolg van groei en personele knelpunten is geregeld. De toevoeging aan deze reserve wordt bekostigd uit de rijksvergoeding voor groeibekostiging.

Het verloop van deze bestemmingsreserve in 2015 is als volgt:

Stand 1 januari 2015	€ 40.753
Bij: ontvangen rijksvergoeding groei 2015	€ 392.213
Af: Uitgaven personele knelpunten 2015	<u>-€ 165.806</u>
Stand 31 december 2015	€ 267.160

Het saldo op 31 december 2015 wordt besteed aan loonkosten in de periode januari – juli 2016.

Bestemmingsreserve Achtbaan

In 2010 is voor deze reserve eenmalig € 50.000 gereserveerd. Dit is gedeeltelijk het verschil tussen het gerealiseerde exploitatieresultaat van OBS De Achtbaan en het begrote resultaat 2008 t/m 2010. Deze reserve is besteed voor de vervanging van leermethoden. De afschrijvingskosten hiervan worden jaarlijks ten laste van deze reserve gebracht.

Bestemmingsreserve Tweemaster

Om 2011 is eenmalig € 100.000 uit de algemene reserve gereserveerd voor de inrichting van de nieuwbouwlocatie van OBS de Tweemaster aan het Nassaupark. De reserve is in 2013 geheel besteed voor de aanschaf van meubilair. De gevormde bestemmingsreserve dient ter dekking van de afschrijvingskosten van deze investeringen.

Reserve NOA Gelden

In 2013 is vanuit het Nationaal Onderwijsakkoord extra subsidie beschikbaar gesteld. Deze subsidie van € 183,90 per leerling is in december 2013 uitbetaald. Conform de subsidieregeling is deze subsidie aan het exploitatieresultaat 2013 toegevoegd. Hiervoor is in 2013 een bestemmingsreserve gevormd die is besteed aan salariskosten in het schooljaar 2014-2015.

Het saldo van deze reserve op 31 december 2014 is geheel in de periode januari-juli 2015 besteed.

Bestemmingsreserve bekostiging jonge leerkrachten

In oktober 2013 is de eenmalige regeling bekostiging jonge leerkrachten gepubliceerd. Dit is vrij besteedbare subsidie van € 52,85 per leerling. Voor het schooljaar 2013-2014 is in totaal € 158.391 ontvangen. Van het in

2013 ontvangen deel is een bestemmingsreserve gevormd die in zijn geheel wordt toegevoegd aan het beschikbare formatiebudget voor het schooljaar 2014-2015.

Bestemmingsreserve Wenkend perspectief

Stichting OBODB heeft extra geld ter beschikking gesteld om de oudere werknemer die dat wil eerder te laten vertrekken. Dat willen we doen door ze in hun afwegingen te begeleiden en zo nodig een financiële bijdrage te leveren om de terugval die optreedt bij vervroegde pensionering enigszins financieel te ondervangen. Met het vertrek van ouderen op vrijwillige basis wordt beoogd om zoveel mogelijk jonge talenten in dienst te nemen. Dit eenmalige project, genaamd Wenkend Perspectief wordt bekostigd uit de, in januari 2015, bekend geworden verhoging van de rijksvergoeding over het schooljaar 2014-2015 van € 198.000 en een overheveling uit de reserve NOA gelden van € 75.000. Omdat de formatie op de scholen reeds is vastgesteld en er aan de besteding van het budget door het Ministerie van OCW geen specifieke doelen zijn gesteld, is dit budget hiervoor beschikbaar gesteld. Dit budget is eenmalig en derhalve ook niet structureel en wordt grotendeels in 2015 en 2016 besteed. De bestemmingsreserve op 31-12-2015 is opgebouwd uit:

Bijdrage uit P & A budget verhoging aug-dec	€ 82.637
Overheveling uit reserve NOA gelden	<u>€ 75.000</u>
Stand reserve 31-12-2014	€ 157.637
Toevoeging uit verhoging P&A budget jan-juli 2015	€ 116.009
Af: uitgaven in 2015	<u>€ 137.198</u>
Reserve 31-12-2015	€ 136.448

Op basis van in 2016 gemaakte afspraken wordt in 2016 aan deze reserve nog circa €24.000 onttrokken voor medewerkers die van deze regeling gebruik maken. Er resteert dan nog ongeveer € 112.000 voor nieuwe afspraken passend binnen dit wenkend perspectief.

Bestemmingsreserve prestatiebox

Tot en met 2013 verwerkte stichting OBODB de inkomsten en kosten prestatiebox via een balansrekening zodat het niet bestede deel als schuld werd opgenomen. Hiervoor is gekozen omdat deze subsidie intern voor projecten is geormerkt. Omdat dit echter geen geormerkte subsidie is moeten de inkomsten als bate worden gepresenteerd in de periode waarop deze betrekking hebben. Om deze reden wordt deze subsidie vanaf 2015 volgens deze voorgeschreven verwerkingswijze via de exploitatierekening verwerkt. Voor het niet bestede deel is vervolgens een bestemmingsreserve gevormd. Het verloop in 2015 is als volgt:

Stand 1-1-2015	€ 170.113
Bij: ontvangen rijkssubsidie	€ 267.873
Af: uitgaven ten laste van prestatiebox	<u>-€ 328.496</u>
Stand reserve 31-12-2015	€ 109.490

13. Exploitatiebegroting 2016

De exploitatiebegroting 2016 is in december 2015 vastgesteld. Deze exploitatiebegroting is onderdeel van de gelijktijdig opgestelde meerjarenbegroting 2016-2019. De hooflijnen hiervan zijn opgenomen en toegelicht in de continuïteitsparagraaf. In het kader van de planning & control cyclus en volgens afspraak met het Gemeenschappelijk Toezichtsorgaan wordt in juni 2016, indien hiertoe aanleiding is, de meerjarenbegroting op hoofdlijnen geactualiseerd. De bijstellingen zijn met name gericht op de financiële consequenties van beleidsmatige speerpunten en actuele ontwikkelingen met een significante financiële impact. Nadat de nieuwe bekostigingsbedragen voor 2017 en het schooljaar 2016-2017 zijn gepubliceerd zal de(bijgestelde) begroting in detail worden uitgewerkt tot een exploitatiebegroting 2017 en meerjarenbegroting 2017-2020.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2015	Begroting 2016
BATEN			
Totaal subsidie inkomsten	€ 15.259.605	€ 14.105.815	€ 15.317.089
Verhuuropbrengsten	€ 63.081	€ 57.032	€ 65.900
Rente opbrengsten	€ 558	€ 26.000	€ 5.000
Totaal baten	€ 15.323.244	€ 14.188.847	€ 15.387.989
LASTEN			
Personele kosten	€ 12.832.598	€ 11.577.699	€ 12.591.113
Afschrijvingskosten	€ 342.235	€ 357.144	€ 345.615
Huisvestingskosten	€ 1.502.667	€ 1.241.413	€ 1.329.850
Overige lasten	€ 1.043.513	€ 951.316	€ 894.049
Financiële lasten	€ 4.367	€ 5.000	€ 5.000
Totaal lasten	€ 15.725.380	€ 14.132.572	€ 15.165.627
Resultaat	-€ 402.136	€ 56.275	€ 222.362

14. Continuïteitsparagraaf

Uit dit jaarverslag blijkt dat de stichting OBODB een financieel gezonde organisatie is. De basis van de organisatie, in termen van de planning en control cyclus, grip op de interne bedrijfsprocessen en het daarbij behorende professioneel handelen is op orde. Daarmee is een belangrijke fase van de ontwikkeling van de organisatie afgerond.

Prognose balans

Dit blijkt ook uit de onderstaande geprognosticeerde exploitatieresultaten en prognosebalans 2016-2019. Deze prognoses zijn conform de in december 2015 vastgestelde meerjarenbegroting 2016-2019 waarin zowel de geprognosticeerde balansen als de staat van baten en lasten zijn opgenomen. Deze geprognosticeerde balans is opgesteld aan de hand van de vastgestelde jaarrekening 2015, de begrote exploitatieresultaten, de investeringen in activa en uitgaven voor het meerjaren onderhoud volgens het MJOP. Deze prognosebalansen geven inzicht in een aantal belangrijke ratio's met betrekking tot de vermogens- en financiële positie zoals de liquiditeit, solvabiliteit en de kapitalisatiefactor.

ACTIVA (* € 1.000)	31-12-15	31-12-16	31-12-17	31-12-18	31-12-19
materiële vaste activa	1.749	1.891	1.767	1.631	1.566
financiële vaste activa	32	50	50	50	50
Totaal vaste activa	1.781	1.941	1.817	1.681	1.616
Vorderingen	1.845	1.500	1.500	1.500	1.500
Liquide middelen	1.296	1.324	1.694	2.083	2.374
Totaal vlottende activa	3.141	2.824	3.194	3.583	3.874
TOTAAL ACTIVA	4.922	4.765	5.011	5.264	5.490
PASSIVA (* € 1.000)	31-12-15	31-12-16	31-12-17	31-12-18	31-12-19
Algemene reserve	1.219	1.441	1.710	1.812	1.904
Bestemmingsreserves publiek	684	414	261	365	461
totaal eigen vermogen	1.904	1.855	1.972	2.178	2.365
Voorzieningen	1.100	910	1.039	1.086	1.125
Kortlopende schulden	1.918	2.000	2.000	2.000	2.000
TOTAAL PASSIVA	4.922	4.765	5.011	5.264	5.490

Prognose exploitatieresultaat 2016 t/m 2019

De geprognosticeerde baten zijn gebaseerd op de leerlingprognoses en de momenteel geldende subsidieregelingen. De lasten zijn opgesteld op basis van de kostenprognoses van de scholen. De uitgangspunten van geldende beleidsdocumenten waaronder het strategisch beleidsplan, het ICT beleidsplan, het meerjarenonderhoudsplan, de investeringsbegroting en het bestuursformatieplan 2015-2016 liggen hier mede aan ten grondslag.

Staat van Baten en Lasten (bedragen * € 1.000)	realisatie		begroting		
	2015	2016	2017	2018	2019
Rijksbijdragen	14.739	14.557	14.691	14.194	13.925
Overig overheidsbijdragen	312	243	93	93	93
Overige baten	271	583	230	228	226
totaal baten	15.322	15.383	15.014	14.515	14.244
Personeelskosten	12.832	12.591	12.284	12.036	11.786
afschrijvingen	342	346	358	349	322
Huisvestingslasten	1.503	1.330	1.170	1.163	1.157
Overige lasten	1.048	894	933	865	887
TOTAAL LASTEN	15.725	15.161	14.745	14.413	14.152
Financiële baten en lasten	1	0	0	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0	0	0	0
Incidentele baten en lasten	0	0	0	0	0
TOTAAL RESULTAAT	-402	222	269	102	92

Deze begroting is in december 2015 vastgesteld. Door actuele ontwikkelingen is deze uiteraard op een aantal punten gewijzigd. Dit zijn:

Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met een nafinanciering voor de verrekijker vanwege het hoge leerlingaantal op 1-10-15 zorgt in het schooljaar 2016-2017 van circa € 225.000. Dit verklaart in belangrijke mate het positief exploitatieresultaat in 2016 (€ 94.000) en 2017 (€ 131.000). Inmiddels is duidelijk geworden dat deze extra inkomsten in 2016 niet gerealiseerd gaan worden omdat de opvang van deze leerlingen langer duurt dan was voorzien. De nafinanciering hangt in grote mate af van het te realiseren leerlingaantal op 1 oktober 2016.

Het leerlingaantal groeit harder dan verwacht. De scholen hebben door regionale ontwikkelingen te maken met een onverwachte instroom van leerlingen. Dit leidt altijd tot voorfinanciering van kosten voor personeel en leermiddelen. Zoveel als mogelijk wordt dit gefinancierd uit de groeibekostiging, maar het is onzeker of deze hiervoor dekkend is.

Geprognosticeerd verloop bestemmingsreserves

In de begroting is geen rekening gehouden met (projectmatige) uitgaven ten laste van bestemmingsreserves. In de vastgestelde begroting is wel een geprognosticeerd verloopoverzicht van de bestemmingsreserves opgenomen. Deze geeft het volgende beeld:

bestemmingsreserves	Stand 1-1-2016	Stand 1-1-2017	Stand 1-1-2018	Stand 1-1-2019	Stand 1-1-2019
Reserve activa	€ 48.709	€ 32.700	€ 20.300	€ 10.700	€ 3.500
Reserve personele fricties	€ 267.160	€ 125.000	€ 0	€ 0	€ 0
Reserve OBS de Achtbaan	€ 39.228	€ 36.000	€ 33.000	€ 30.000	€ 27.000
Reserve OBS de Tweemaster	€ 83.456	€ 77.000	€ 71.000	€ 65.000	€ 59.000
Reserve wenkend perspectief	€ 136.448	€ 112.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000
Reserve prestatiebox	€ 109.490	€ 11.000	€ 6.900	€ 109.600	€ 201.000
Reserve Klaverweide	€ 0	€ 20.000	€ 40.000	€ 60.000	€ 80.000
Totaal	€ 684.491	€ 413.700	€ 261.200	€ 365.300	€ 460.500

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat een groot deel van de bestemmingsreserves op 31-12-2015 in 2016 wordt besteed. Omdat het uiterst onzeker is of vanaf het schooljaar 2016-2017 nog

groebekostiging op stichtingsniveau wordt ontvangen is de reserve personele fricties, waar deze bate aan wordt toegevoegd, op nihil gezet.

In 2016 is een nieuwe bestemmingsreserve gevormd voor de Klaverweide. Deze school heeft een aantal faciliteiten gesponsord gekregen. Om echter hetzelfde voorzieningenniveau aan te kunnen blijven bieden als deze sponsorbijdragen niet meer worden ontvangen is met de schooldirectie afgesproken dat er jaarlijks vanuit het exploitatieresultaat van de school € 20.000 wordt gedoteerd aan deze reserve zodat eventuele vervangingsinvesteringen uit deze reserve kunnen worden bekostigd. Dit betekent dat de school taakstellend € 20.000 positief exploitatieresultaat zal behalen.

Ontwikkeling leerlingaantallen 2015 t/m 2018

Leerlingaantallen				
	1-okt-15	1-okt-16	1-okt-17	1-okt-18
	<i>realisatie</i>	<i>prognose</i>		
Bolwerk	225	200	200	200
Tweemaster	388	378	360	365
Dubbelburg	308	300	295	295
Witte School	350	343	336	313
Klaverweide	273	313	335	350
Regenboog	324	317	300	286
Hilmare	141	150	155	154
Krulder	108	111	116	117
Jutter	145	145	155	155
Achtbaan	638	579	525	495
De Verrekijker	199	120	120	120
	3099	2956	2897	2850

Onze stichting zet zich in voor de belangen van leerlingen in de basisschoolleeftijd en voor het belang van het openbaar onderwijs. Voor de voortgang van de organisatie is het belangrijk dat voldoende ouders hun vertrouwen in de scholen uitspreken door hun kinderen aan ons toe te vertrouwen. Stabiliteit of groei van het aantal leerlingen is de enige manier om de bekostiging door het ministerie op het noodzakelijke peil te houden.

De prognoses zijn gebaseerd op de opgaven van de schooldirecties die tot stand zijn gekomen uit de gemeentelijke prognoses in combinatie met actuele ontwikkelingen. In aanvulling op deze, in februari 2016 opgestelde, leerlingprognose is nu reeds een verdere groei van het aantal leerlingen merkbaar. Deze groei is nog niet in deze prognose verwerkt.

De daling van het leerlingaantal is een landelijke trend en wordt in de komende jaren op alle scholen zichtbaar. Door de niet verwachte stijging van het leerlingaantal in zowel 2014, 2015 en voor zover nu zichtbaar ook in 2016 manifesteert de krimp zich op stichtingsniveau bij OBODB in een langzamer tempo, zodat er meer gelegenheid is hierop de juiste acties te ondernemen.

Ontwikkeling werkgelegenheid

Het bestuursformatieplan 2016-2020 is in april 2016 vastgesteld. Door het stabiele leerlingaantal kan de werkgelegenheidsgarantie voor het vaste personeel wederom voor deze periode worden afgegeven. Hierbij heeft het besluit dat de Verrekijker een permanente school wordt bijgedragen. Mede hierdoor is met ingang van het schooljaar 2016-2017 deel van de goed functionerende payrollers een vast dienstverband aangeboden en kan vast personeel, indien hier vacatureruimte voor is, een tijdelijke uitbreiding krijgen. Vanwege deze ontwikkelingen wordt met ingang van het

schooljaar 2016-2017 geen gebruik meer gemaakt van payroll aanstellingen waardoor het ons lukt goed personeel aan ons te binden en de loonkosten te beperken.

Op basis van dit vastgestelde bestuursformatieplan wordt de volgende personele inzet verwacht:

fpe's	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Directie	17,5	17,48	17,5	17,48
Onderwijsgevend personeel	155,13	139,42	135,61	134,1
Onderwijs ondersteunend personeel	5,69	5,69	5,69	5,69
Totaal personele bezetting	178,32	162,59	158,78	157,27

De afname van het aantal beschikbare fte's in 2017-2018 komt doordat in de formatieplanning 2016-2017 het budget voor personele knelpunten is verwerkt. De omvang hiervan is echter mede afhankelijk van de beschikbare financiering. In de meerjarenformatieplanning vanaf 2016-2017 is deze dan ook nog niet opgenomen.

Werking interne beheersings- en controlesysteem

Stichting OBODB beschikt over een planning & control systeem waarin jaarlijks (in november) de begroting voor de komende 4 jaar wordt geactualiseerd. Ieder kwartaal wordt de Raad van Toezicht geïnformeerd over de actuele (financiële) ontwikkelingen, risico's en begrotingsrealisatie. Twee keer per jaar is er overleg met het Gemeentelijk Toezichtsorgaan waarin de begroting en de jaarrekening worden goedgekeurd.

Zowel de begroting als de managementrapportage bevatten de exploitatiebegroting, de investeringsbegroting en geprognosticeerde financiële ratio's zoals liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen. De begroting komt tot stand in nauwe samenwerking tussen de controller, de schooldirecties en het stafbureau. Deze is gebaseerd op actuele ramingen van de voor de bekostiging relevante indicatoren (zoals leerlingaantallen). De begroting geeft de financiële vertaling van de door de bestuurder gemaakte beleidskeuzes.

In de meerjarenbegroting is ook een gedetailleerde analyse gemaakt van de geprognosticeerde vermogensopbouw over de begrotingsperiode. Hierbij wordt geanalyseerd in hoeverre het beschikbare vermogen moet worden besteed aan de financiering van vaste activa en voorzieningen, oftewel de bedrijfsvoering (transactiefunctie) en gereserveerd moet blijven voor niet-beheersbare en onvoorzienbare risico's (bufferfunctie). Het verschil tussen het vermogen en de genoemde functies is de beschikbare financiële ruimte. Uit deze analyse blijkt dat de financiële ruimte over de begrotingsperiode 2016-2019 voldoende is.

De basis van de organisatie, in termen van de planning en control cyclus, grip op de interne (administratieve) processen, het actualiseren van beleidsdocumenten en het daarbij behorende professionele handelen is op orde.

Stichting OBODB beschikt over een governance structuur waarbinnen de belangrijkste onderwerpen op het gebied van onderwijs, personeel, huisvesting en financiën worden besproken met alle schooldirecteuren, de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad, de raad van toezicht en het Gemeentelijk Toezichtsorgaan. Elke afzonderlijke schoolleiding legt daarnaast ook verantwoording af aan de school eigen medezeggenschapsraad. De vergaderplanning met deze geledingen is geborgd in de planning- & controlcyclus.

Rapportage toezichtshoudend orgaan

De Raad van Toezicht (RvT) is het orgaan dat toezicht houdt op het bestuur van de Stichting OBODB als geheel en op het beleid en het beheer, dus op het handelen van het bestuur. De RvT ziet erop toe dat het bestuur bij de uitoefening van zijn bevoegdheden de op het openbaar basisonderwijs betrekking hebbende wetten en de krachtens die wetten uitgevaardigde regelingen, richtlijnen, aanwijzingen en reglementen naleeft. De RvT staat het bestuur met raad bij. De RvT bewaakt ook de doelstellingen die staan voor het geven van openbaar onderwijs.

De RvT bestond in jaar 2015 uit 5 leden:

Dhr. R. Grillis (voorzitter)
Dhr. Mr. A.J. Bakker (vice-voorzitter)
Dhr. R.F. Greve (lid)
Dhr. M. A.Hunck (lid)
Mevr. Dr. E.C. Siermans-Bergijk (lid)

In januari heeft de RvT een vacature uitgezet voor een nieuwe bestuurder van de Stichting OBODB. De sollicitatiecommissie bestond uit twee leden van de RvT, twee van de GMR en twee schooldirecteuren. Per 1 april 2015 is de heer P.Went aangesteld als directeur bestuurder. De Raad van Toezicht is de interim bestuurder, de heer K. Parent, zeer erkentelijk voor zijn inzet gedurende de overbruggingsperiode tussen twee bestuurders.

De RvT heeft in het verslagjaar vier reguliere vergaderingen met het bestuur gehad. Deze bijeenkomsten werden voorafgegaan door een besloten vergadering van de Raad. De voorzitter en bestuurder hebben voor elke reguliere vergadering van de RvT met het bestuur een (voor)overleg.

De RvT heeft in het verslagjaar twee maal vergaderd met het gemeentelijk toezichtsorgaan, in juni en in december.

Op 10 november heeft de RvT overleg gevoerd met de GMR. De bestuurder was bij dit gesprek niet aanwezig. Aansluitend hebben de RvT en GMR gezamenlijk deelgenomen aan De avond van het Openbaar Onderwijs Duin- en Bollenstreek, die was georganiseerd door het Northgo College en de Stichting OBODB. Op 8 december heeft de RvT in afwezigheid van de bestuurder gesproken met de directeuren van de basisscholen en op 12 januari 2016 met de medewerkers van het bestuurskantoor.

Na kennisneming van het accountantsverslag dat bovendien ter vergadering door de accountant werd toegelicht, heeft de RvT in zijn vergadering van 10 juni het jaarverslag inclusief de jaarrekening over 2014 goedgekeurd. De jaarrekening van de stichting is realistisch. De Stichting OBODB heeft de prestatiebox-gelden ingezet waarvoor ze gekregen zijn. De schoolexplotaties zijn op orde. Het verheugt de RvT dat het bestuur erin is geslaagd de Stichting OBODB ook in 2014 financieel gezond te houden.

De voortgang van de uitvoering van de begroting 2015 werd door de RvT gevolgd door de bespreking van de tussentijdse financiële managementrapportages. Een belangrijke beleidswijziging is de per 1-1-2015 doorgevoerde doordecentralisatie van het groot onderhoud van schoolgebouwen. De RvT heeft veel waardering voor de controller die ondanks faillissement van het administratiekantoor overzicht heeft weten te behouden. In de vergadering van 23 november heeft de RvT goedkeuring gegeven aan de meerjarenbegroting 2016-2019.

In iedere reguliere vergadering heeft de RvT zowel actuele ontwikkelingen binnen de Stichting OBODB zoals maatregelen ten behoeve van kwaliteitsverbeteringen, als ontwikkelingen van buiten die van invloed kunnen zijn op de koers van de Stichting besproken. De RvT heeft zich laten informeren over oordelen van de onderwijsinspectie, huisvestingszaken, personele aangelegenheden, marktontwikkeling en zaken die het imago van de Stichting OBODB kunnen beïnvloeden. De RvT heeft kennis genomen van de realisatie van het nieuwe privacyreglement. De RvT heeft met de bestuurder en de kwaliteitszorgcoördinator gediscussieerd over het systeem van monitoring en analyse van onderwijskwaliteit en verwacht dat deze vorm van kwaliteitszorg bijdraagt aan de prestaties van de scholen.

De vergoeding van de Raad van Toezicht is ten opzichte van voorgaande jaren ongewijzigd gebleven op € 1.500 netto per jaar. Vanwege fiscale eisen zijn de bruto kosten echter toegenomen waardoor de totale kosten voor stichting OBODB zijn toegenomen. De toegekende vergoeding is gemiddeld in vergelijking met die van schoolbesturen van gelijke omvang.

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet en inspanning van het bestuur, de schooldirecteuren, leerkrachten, medezeggenschapsraden, ouderraden en de medewerkers van het bestuurskantoor in het afgelopen jaar. Het zal een uitdaging zijn voor een ieder verbonden aan de Stichting OBODB om met de beschikbare financiële middelen de hoge kwaliteit van het openbaar onderwijs te waarborgen.

Noordwijk, 29 maart 2016

De Raad van Toezicht van de Stichting OBODB

R. Grillis

Voorzitter

Belangrijkste risico's en onzekerheden

In de meerjarenbegroting zijn de thans bekende risico's voor zover mogelijk verwerkt. Dit is alleen mogelijk als het zeer waarschijnlijk is dat dit risico zich voordoet en wanneer de financiële gevolgen op een betrouwbare manier kunnen worden gekwantificeerd. Uiteraard zijn er ook risico's die zich wel kunnen voordoen, maar die niet aan deze voorwaarden voldoen. Iedere onderneming, en dus ook een schoolbestuur, loopt deze risico's.

In het onderwijs hebben deze risico's te maken met leiderschap en management (kwaliteit, beleid, financiën), personeel (samenstelling en tevredenheid), leerlingen (aantal en tevredenheid), opbrengsten (eind- en tussenresultaten), tevredenheid van ouders en andere belanghebbenden en de kwaliteit van het onderwijsleerproces.

Uit de analyse van de financiële positie blijkt dat Stichting OBODB over voldoende vermogen en liquide middelen beschikt om de financiële gevolgen van deze risico's het hoofd te bieden. Het buffervermogen en de solvabiliteits- en liquiditeitspositie zijn voldoende. Naast deze algemene risico's is ook een aantal specifieke risico's te noemen die, wanneer zij zich voordoen, mogelijk grote financiële consequenties kunnen hebben. De belangrijkste hiervan zijn:

Regionale ontwikkelingen

Door grote financiële problemen is de continuïteit van de Stichting Protestant-Christelijk Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek (PCPO) ernstig in gevaar gekomen en wel zodanig dat een faillissement lange tijd boven de markt heeft gehangen. Op dit moment, medio mei 2016, wordt een fusie onderzocht met de Sophiastichting voor katholiek onderwijs.

De financiële problemen bij het PCPO zorgen voor veel onrust en onduidelijkheid binnen de regio. Wanneer de fusie met de Sophiastichting doorgaat, heeft dit consequenties voor de onderlinge verhoudingen qua marktaandeel. Onduidelijk is nog wat ouders zullen doen wanneer de fusie doorgaat. Op dit moment oriënteren veel ouders van PCPO-scholen zich op mogelijkheden van schoolverandering. Er is inmiddels al een substantieel aantal kinderen bij onze scholen aangemeld.

Wanneer de fusie niet doorgaat en er alsnog een faillissement volgt, heeft dit grote consequenties voor de hele regio. In samenspraak met het ministerie van OCW zullen we dan met de andere schoolbesturen moeten zoeken naar oplossingen voor de ruim 1600 leerlingen die nu nog de PCPO-scholen bezoeken. Deze leerlingbewegingen brengen financiële onzekerheden met zich mee.

Personele geschillen

Na een interventie van het bestuur op De Tweemaster in Lisse is de directeur van betreffende school van haar taken en verantwoordelijkheden ontheven. Op dit moment loopt er nog een juridisch traject over deze interventie. Daarnaast wordt op dit moment een onderzoek gedaan naar herplaatsingsmogelijkheden van deze directeur binnen de organisatie.

CAO/ Wet werk en zekerheid

Eind april 2016 hebben de PO-raad en de vakbonden na een moeizaam proces een onderhandelaarsakkoord bereikt over een nieuwe CAO. De kern in de onderhandelingen lag bij de consequenties van de Wet Werk en Zekerheid (WWZ). En dan met name de gevolgen van het ketenbeding en de bepalingen m.b.t. de transitievergoeding.

In de nieuwe CAO wordt voor de hele sector primair onderwijs een salarisverhoging doorgevoerd van 5,05%; 1,25% was in het najaar van 2015 al als voorschot op de nieuwe CAO betaalbaar gesteld maar nog niet verwerkt in de CAO; de andere 3,8% wordt per 1 januari 2016 doorgevoerd. Deze salarisverhoging is een uitvloeisel van het loonakkoord van medio 2015 en deze wordt financieel volledig gedekt aan de batenkant. Op 1 april 2017 wordt incidenteel een nominaal bedrag van € 500 extra uitgekeerd. Dit is een voorschot op de verwachte loonruimte in 2017. Hier staan nog geen harde afspraken over aanvullende baten voor vast.

Omdat het openbaar onderwijs niet onder de werking van het Burgerlijk Wetboek valt, geldt de WWZ niet voor het openbaar onderwijs. Dit is in het onderhandelaarsakkoord voor de nieuwe CAO niet alsnog gerepareerd, wat wel lange tijd het uitgangspunt van de onderhandelingspartners is geweest. Hierdoor hebben wij als openbaar onderwijs dus niet te maken met het ketenbeding en de transitievergoeding, daar waar dit voor het bijzonder onderwijs wel geldt.

Bekostiging onderwijs nieuwkomers

In het najaar van 2015 heeft de gemeenteraad van Katwijk besloten tot een permanent AZC met daarin een onderwijsvoorziening. Dit houdt in, dat onze AZC-school De Verrekijker voorlopig bestaansrecht zal hebben. Over de verdere invulling van het besluit is nog veel onduidelijk. We zijn hierover met de gemeente Katwijk en het COA in gesprek.

De recente grote extra stroom nieuwkomers vraagt om passende maatregelen om deze kinderen het onderwijs te geven dat ze nodig hebben. Met andere schoolbesturen werken we aan een regionale aanpak. Vanuit de overheid wordt wel gewerkt aan aangepaste bekostigingsmaatregelen voor nieuwkomersonderwijs. Op dit moment zijn er echter nog veel onduidelijkheden.

Ontwikkeling talentonderwijs OBS de Jutter

In gezamenlijkheid met de directeurs van de scholen hebben we er voor gekozen het talentonderwijs op De Jutter als een belangrijke noodzakelijke onderwijsvoorziening te beschouwen voor hoogbegaafde kinderen die in het regulier basisonderwijs onvoldoende aan hun trekken komen. Deze speciale voorziening kost extra geld. De consequentie van onze beleidskeuze is, dat we een deel van de middelen van de prestatiebox en de extra middelen die vanuit het Samenwerkingsverband beschikbaar komen voor een dekkend voorzieningennetwerk aanwenden om de meerkosten te financieren.

Beheerstichtingen en huisvestingskosten

De diverse vormen van beheer van brede schoolcomplexen waarin wij participeren maken dat de huisvestingslasten van deze scholen lastig inzichtelijk te maken zijn. De afgelopen periode hebben we samen met de andere gebruikspartners van deze accommodaties flink ingezet op het verkrijgen van meer duidelijkheid en het stroomlijnen van procesafspraken met betrekking tot onderhoud en beheer van deze gezamenlijke gebouwen. De komende periode zal meer inzicht moeten verschaffen in de balans tussen de rijksvergoeding en de daadwerkelijke onderhoudskosten van deze scholen, zodat we daar onze beleidskeuzes op kunnen baseren.

Gewichtencontrole OBS de Verrekijker

De inspectie van het onderwijs heeft in maart 2016 een onderzoek uitgevoerd naar de toepassing van de gewichtenregeling bij de AZC school OBS de Verrekijker over inschrijvingen in de periode van 1-10-2012 t/m 1-10-2014. Na ontvangst van de aankondiging van dit onderzoek in december 2015 heeft stichting OBODB actief contact gehad met zowel het Ministerie van OCW, de onderwijsinspectie en de uitvoerder om de bezwaren tegen deze controle bij de specifieke populatie van de Verrekijker kenbaar te maken. Vanwege deze specifieke

populatie in combinatie met complexiteit van de inschrijfformulieren en de strenge controlecriteria die bij dit onderzoek worden gehanteerd was op voorhand te verwachten dat dit onderzoek leidt tot een significante correctie op de toegekende vergoeding onderwijsachterstandenbeleid. Het contact dat hierover is gehad voor uitvoering van de controle heeft ertoe geleid dat mondelinge toezeggingen gedaan zijn dat er coulance wordt betracht en bij de eventuele financiële consequenties rekening wordt gehouden met de zeer specifieke situatie van deze school. Tevens beschikt Stichting OBODB over een e-mail van OCW uit januari 2016 waarin de tekst wordt geciteerd van een e-mail aan de inspectie met de opdracht de controle over deze peildata niet uit te voeren bij AZC scholen.

Ondanks de in de genoemde e-mail geschepte verwachtingen dat dit onderzoek geen doorgang zou hebben heeft de controle toch plaatsgevonden en is hier op 21-4-2016 een conceptrapport over ontvangen. Stichting OBODB zal reageren op dit concept en bovenstaande punten hierin aandragen ter onderbouwing van ons verzoek aan deze controle geen financiële consequenties te verbinden. Indien desondanks wordt overgegaan tot correctie van de toegekende vergoeding onderwijsachterstandenbeleid bedraagt het maximaal terug te vorderen bedrag tot en met 2015 € 180.000.

Jaarrekening 2015

15. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJ 660).

Door de overgang naar een ander administratiekantoor met ingang van het boekjaar 2015 zijn er wat posten anders gerangschikt. (De kosten TSO ad € 57.489 zijn opgenomen onder de overige schoolgebonden kosten in plaats van personele last)

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen vervaardigings- of verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen en ontvangen investeringsbijdragen (netto-methode). Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op economische levensduur waarbij de afschrijving start in de maand van aanschaf. De afschrijving loopt door tot de restwaarde 0 is. Activering vindt plaats voor investeringen vanaf € 500 met een economische levensduur van meer dan 1 jaar.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

- ICT:
 - Bekabeling 10 jaar
 - Digiborden 10 jaar
 - Beamers 5 jaar
 - Hardware: 5 jaar
 - Overige: 5 jaar
- Meubilair 18 jaar
- OLP 9 jaar
- OLP licenties 4 jaar
- Inventaris en apparatuur 5-10 jaar
- Gebouwen en terreinen BSO boxen 7 jaar
- Gebouwen en terreinen nieuwbouw 40 jaar

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde op balansdatum.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves hebben een bepaald doel en worden toegelicht bij de toelichting op de balans onder punt 2.1 eigen vermogen

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Voorziening onderhoud

De voorziening wordt opgenomen tegen de nominale waarde en dient ter egalisatie van de jaarlijkse onderhoudskosten. Met ingang van 1 januari is ook het buitenonderhoud in de voorziening opgenomen. De dotatie komt ten laste van de exploitatierekening. De onderhoudskosten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof wordt opgenomen tegen de nominale waarde en dient ter dekking van opgebouwde rechten voor spaarverlof. De voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de opgebouwde rechten van de personen die sparen voor spaarverlof. De dotatie komt ten laste van de exploitatierekening. De onttrekkingen worden direct ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening jubileumgratificatie

De dotatie aan de voorziening jubilea geschiedt aan het eind van het jaar. De grondslag voor de hoogte van de voorziening betreft een berekening op basis van het personeel per balansdatum. Tot en met 2014 werd gebruik gemaakt van een rekenmodel van het administratiekantoor. Vanaf 2015 is niet meer de beschikking over deze bestanden en is gekozen voor het rekenmodel van de PO raad. De hierin gehanteerde rentevoet en blijfkansen zijn gewijzigd ten opzichte van het tot en met 2014 gebruikte model.

De aanpassing van de rentevoet van 4% naar 2,5% en de lagere blijfkansen hebben circa € 30.000 effect op de stand van de jubileumvoorziening van 1 januari 2015. In de jaarrekening 2014 is de stand van deze voorziening op 31-12-2014 € 151.079. Op basis van de nieuwe berekeningswijze is de stand ultimo 2014 € 118.000.

Voorziening professionalisering schoolleiders

In de CAO is geregeld dat iedere schoolleider jaarlijks een budget heeft van € 2.000 voor professionalisering en dit budget mag drie jaar worden gespaard. De professionaliseringskosten worden direct ten laste van deze voorziening gebracht. Tot en met de jaarrekening 2014 was deze reservering opgenomen onder de kortlopende schulden. Omdat het moment van opname en de werkelijke uitgaven nog niet bekend zijn wordt deze vanaf 2015 als voorziening gepresenteerd.

Waardering van resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen OCW

Onder de (rijks)bijdragen OCW worden de vergoedingen voor personele en exploitatiekosten opgenomen. De (rijks)bijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar.

Personele lasten

De stichting heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Stichting.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Naar de stand van 31 december 2015 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,2 % (bron: website www.abp.nl). In 2016 dient het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 105% te hebben. Het pensioenfonds voldoet hieraan niet en met ingang van 1 april 2016 de premies verhogen. Voor 2015 zullen er geen premies meer in rekening worden gebracht.

De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financieel resultaat

De rentebaten en –lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

16. Balans (na resultaatverdeling)

	31-12-2015	31-12-2014	
	EUR	EUR	
Activa			
Vaste activa			
1.2	Materiële vaste activa	1.748.744	1.718.902
1.3	Financiële vaste activa	32.250	0
Totaal vaste activa		1.780.994	1.718.902
Vlottende activa			
1.5	Vorderingen	1.845.088	1.422.545
1.7	Liquide middelen	1.295.951	2.182.411
Totaal vlottende activa		3.141.039	3.604.956
Totaal activa		4.922.033	5.323.858
<hr/>			
	31-12-2015	31-12-2014	
	EUR	EUR	
Passiva			
2.1	Eigen Vermogen	1.903.889	2.306.025
2.4	Voorzieningen	1.100.268	1.045.702
2.6	Kortlopende schulden	1.917.876	1.972.131
Totaal passiva		4.922.033	5.323.858

17. Staat van baten en lasten

	2015	Begroot 2015	2014	
	EUR	EUR	EUR	
Baten				
3.1	Rijksbijdragen	14.739.880	13.753.146	13.745.648
3.2	Ov. Overheidsbijdragen en - subsidies	311.741	222.510	272.929
3.5	Overige baten	271.065	187.192	642.092
	Totaal baten	15.322.686	14.162.848	14.660.669
Lasten				
4.1	Personeelslasten	12.832.598	11.537.504	12.461.399
4.2	Afschrijvingen	342.235	357.144	331.281
4.3	Huisvestingslasten	1.502.667	1.241.413	1.068.699
4.4	Overige lasten	1.047.880	996.512	1.041.840
	Totaal lasten	15.725.380	14.132.573	14.903.219
	Saldo baten en lasten	-402.694	30.275	-242.550
5	Financiële baten en lasten	558	26.000	16.164
	Totaal resultaat	-402.136	56.275	-226.386

18. Kasstroomoverzicht

	2015	2014
	EUR	EUR
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Saldo baten en lasten	-402.694	-242.550
<i>Aanpassing voor:</i>		
Afschrijvingen	342.235	331.281
Mutaties voorzieningen	54.566	54.774
<i>Verandering in vlottende middelen</i>		
Vorderingen (-/-)	-422.543	-378.003
Schulden	-54.255	-404.463
<i>Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	-482.691	-638.961
Ontvangen rente	558	16.164
<i>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>	-482.133	-622.797
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	372.077	389.674
Investerings in financiële vaste activa	32.250	0
Desinvestering in materiële vaste activa	0	0
<i>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	-404.327	-389.674
Mutatie liquide middelen	-886.460	-1.012.471

19. Toelichting op de balans

Vaste activa

1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf- prijs	Afschrijving cumulatief	Boek- waarde	Overige mutaties Aanschafprijs	Overige mutaties cumulative	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Aanschaf- prijs	Afschrij-ving cumulatief	Boek- waarde
		1-1-2015	1-1-2015	1-1-2015	2015	2015	2015	2015	31-12-2015	31-12-2015	31-12-2015
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1.2.1.	Gebouwen en terreinen	154.324	86.605	67.719				9.765	154.324	96.370	57.594
1.2.2.	Meubilair	1.325.162	772.116	553.046	-347.090	-347.090	54.629	57.122	1.032.701	482.148	550.553
1.2.2.	Inventaris en apparatuur	335.375	231.782	103.593	-85.736	-85.736	19.069	19.335	268.708	165.381	103.327
1.2.2.	OLP	1.234.930	710.784	524.146	-261.215	-261.215	178.002	110.087	1.151.716	559.655	592.061
1.2.2.	ICT	1.568.524	1.098.125	470.398	-687.043	-687.043	120.376	145.926	1001.857	557.008	444.849
	Totaal	4.618.315	2.899.412	1.718.902	-1.381.085	-1.381.085	372.077	342.235	3.609.307	1.860.562	1.748.744

De overige materiële vaste activa vanuit het kalenderjaar 2014 zijn in het verslagjaar verdeeld naar de volgende rubrieken: Verbouwingen met boekwaarde van €9.094, Inventaris en apparatuur met een boekwaarde van € 61.131. De investering die zijn afgeschreven per 31 december 2014 zijn als desinvestering in de overige mutaties kolom aangegeven. Investeringsbijdragen worden direct in mindering gebracht op de aanschafwaarde van de betreffende activa (netto-methode).

Financiële vaste activa

	31-12-2015	31-12-2014
	EUR	EUR
1.3 Financiële vaste activa		
1.3.6 Saldo begin van het jaar	0	0
Investeringen borg Snappet	32.250	
Totaal financiële vaste activa	32.250	0
Vorderingen		
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	17.500	0
1.5.2 OCW	892.372	792.455
1.5.6 Overige overheden	622.005	391.318
1.5.7 Overige vorderingen	200.193	188.848
1.5.8 Overlopende activa	113.018	49.924
Totaal vorderingen	1.845.088	1.422.545
<i>Uitsplitsing</i>		
1.5.6 Gemeente Hillegom	368	368
1.5.6 Gemeente Katwijk	589.223	387.691
1.5.6 Gemeente Lisse	29.072	
1.5.6 Gemeente Noordwijk	3.004	3.259
1.5.6 Gemeente Teylingen	-3.584	
1.5.6 Vorderingen inzake schades	3.922	
Totaal overige overheden	622.005	391.318
<i>Uitsplitsing</i>		
1.5.7.1 Personeel		3.974
1.5.7.2 Vorderingen beheerstichtingen	75.023	65.799
1.5.7.3 Vervangingsfonds	62.621	55.626
1.5.7.4 Vorderingen inzake medegebruik	52.808	43.701
1.5.7.4 Overige	9.741	19.748
Overige vorderingen	200.193	188.848
<i>Uitsplitsing</i>		
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	112.878	30.737
1.5.8.2 Te ontvangen interest	140	15.323
1.5.8.3 Overige overlopende activa		3.864
Overlopende activa	113.018	49.924

De vordering op OCW (1.5.2) betreft het saldo van de vordering uit hoofde het betaalritmeverschil van de personele lumpsum, vordering 1^e opvang zij-instromers en een vordering Maatwerk. De post overlopende activa (1.5.8) bestaat grotendeels uit vooruitbetaalde kosten 2015.

Liquide middelen

		31-12-2015	31-12-2014
		EUR	EUR
1.7	Liquide middelen		
1.7.2	Kasmiddelen	990	1.052
1.7.1	Bankrekeningen	104.562	94.759
1.7.1	Bankrekening Brede School Lisse	0	328.357
1.7.1	Schatkistbankieren	1.190.399	608.243
1.7.1	Deposito's	0	1.150.000
	Totaal liquide middelen	1.295.951	2.182.411

De liquide middelen staan op de balansdatum ter vrije beschikking.

Eigen Vermogen

	Stand	Dotatie	Onttrekking	Stand
	1-1-2015	2015	2015	31-12-2015
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1	Eigen Vermogen			
2.1.1	Algemene reserve	1.406.921		1.219.398
2.1.3	Reserve Tweemaster	88.865		83.456
2.1.3	Reserve Achtbaan	41.908		39.228
2.1.3	Reserve personele fricties	40.753	392.213	267.160
2.1.3	Reserve NOA gelden	242.000		0
2.1.3	Reserve jonge leerkrachten	92.395		0
2.1.3	Reserve wenkend	157.637	116.009	136.448
2.1.3	Reserve prestatiebox	170.113	267.873	109.490
2.1.3	Reserve nulmeting	65.433		48.709
	Bestemde reserves	899.104	776.095	684.491
	Eigen Vermogen	2.306.025	776.095	1.903.889

Voorzieningen

2.4 Voorzieningen	Stand			Onttrekkingen	Stand 31-12-2015	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
	1-1-2015	Dotaties	Vrijval				
2.4.3 Spaarverlof	85.275	11.345	6.620	0	90.000	1.500	88.500
2.4.3 Jubileumgratificatie	151.079		17.610	28.469	105.000	0	105.000
2.4.3 Professionalisering schoolleiders	60.578	43.400		7.000	96.978	40.000	56.978
2.4.1 Groot onderhoud	748.770	250.000		190.480	808.290	144.992	663.298
Voorzieningen	1.045.702	304.745	24.230	225.949	1.100.268	186.492	913.776

Kortlopende schulden

		31-12-2015	31-12-2014
		EUR	EUR
2.4	Kortlopende schulden		
2.6.3	Crediteuren	395.615	417.187
2.6.6	Belastingen en premies sociale verzekeringen	658.753	522.354
2.6.7	Schulden ter zake van pensioenen	130.113	143.832
2.6.8	Overige kortlopende schulden	263.426	414.313
2.6.9	Overlopende passiva	469.969	474.445
	Totaal kortlopende schulden	1.917.876	1.972.131
2.6.6	Loonheffing	576.579	447.261
2.6.6	Premies sociale verzekeringen	82.174	75.093
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	658.753	522.354
2.6.8	Nettolonen	10.578	12.104
2.6.8	1 ^e inrichting Duyfrak	0	83.285
2.6.8	Gemeente inzake bouw BSN	0	278.869
2.6.8	Overige	252.848	40.055
	Overige kortlopende schulden	263.426	414.313
2.6.9	Vooruit ontvangen subsidies	25.935	41.660
2.6.9	Vakantiegeld	378.862	374.362
2.6.9	Onderwijskundige vernieuwing	6.698	6.698
2.6.9	Accountants- en administratiekosten	8.258	8.052
2.6.9	Lerarenbeurs	21.668	0
2.6.9	1 ^e inrichting	6.750	6.750
2.6.9	Overige	21.798	36.923
	Overlopende passiva	469.969	474.445

De post professionalisering is als schattingswijziging naar de personele voorzieningen overgeheveld.

20. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Contracten	ingangsdatum	Einde contract	Contractwaarde incl BTW	Bedrag 2016	Looptijd >1 jaar
Multifunctionals	1-1-2015	31-5-2018	€ 66.536	€ 49.966	€ 19.569
Energie	1-1-2015	31-12-2018	€ 212.000	€ 70.667	€ 141.334
Huur bestuurskantoor	1-4-2012	31-3-2017	€ 131.250	€ 26.250	€ 6.563

Duurzame inzetbaarheid

Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 is nog geen overleg gevoerd over de besteding van de duurzame inzetbaarheidsuren, conform art. 8A.3 cao PO. Dit geldt tevens voor de uren die voor ouderenverlof gespaard kunnen worden (art.8A.8 cao). Derhalve is in 2015 geen voorziening voor duurzame inzetbaarheid gevormd. In het najaar van 2016 zal er overleg zijn gevoerd en een plan zijn opgesteld. Op basis hiervan zal vanaf boekjaar 2016 een voorziening worden gevormd en in de jaarrekening worden verantwoord.

Vordering gemeente Katwijk

De gemeente Katwijk heeft bij Stichting OBODB een claim neergelegd van € 89.709 inzake gemiste opbrengsten in verband met een dispuut over een terugkoopregeling van de tijdelijke lokalen van OBS de Dubbelburg aan de Torenvlietslaan door de leverancier. Stichting OBODB heeft hierop een andere zienswijze en is met de gemeente in overleg om tot een oplossing te komen. De gemeente Katwijk heeft de incasso van deze claim vanwege de gevoerde gesprekken stilgelegd.

Controle leerlinggewichten OBS de Verrekijker

De inspectie van het onderwijs heeft in maart 2016 een onderzoek uitgevoerd naar de toepassing van de gewichtenregeling bij de AZC school OBS de Verrekijker over inschrijvingen in de periode van 1-10-2012 t/m 1-10-2014. Na ontvangst van de aankondiging van dit onderzoek in december 2015 heeft stichting OBODB actief contact gehad met zowel het Ministerie van OCW, de onderwijsinspectie en de uitvoerder om de bezwaren tegen deze controle bij de specifieke populatie van de Verrekijker kenbaar te maken. Vanwege deze specifieke populatie in combinatie met complexiteit van de inschrijfformulieren en de strenge controlecriteria die bij dit onderzoek worden gehanteerd was op voorhand te verwachten dat dit onderzoek leidt tot een significante correctie op de toegekende vergoeding onderwijsachterstandenbeleid. Het contact dat hierover is gehad voor uitvoering van de controle heeft ertoe geleid dat mondelinge toezeggingen gedaan zijn dat er coulance wordt betracht en bij de eventuele financiële consequenties rekening wordt gehouden met de zeer specifieke situatie van deze school. Tevens beschikt Stichting OBODB over een e-mail van OCW uit januari 2016 waarin de tekst wordt geciteerd van een e-mail aan de inspectie met de opdracht de controle over deze peildata niet uit te voeren bij AZC scholen.

Ondanks de in de genoemde e-mail geschapte verwachtingen dat dit onderzoek geen doorgang zou hebben heeft de controle toch plaatsgevonden en is hier op 21-4-2016 een conceptrapport over ontvangen. Stichting OBODB zal reageren op dit concept en bovenstaande punten hierin aandragen ter onderbouwing van ons verzoek aan deze controle geen financiële consequenties te verbinden. Indien desondanks wordt overgegaan tot correctie van de toegekende vergoeding onderwijsachterstandenbeleid bedraagt het maximaal terug te vorderen bedrag tot en met 2015 € 180.000.

Voorwaardelijke verplichtingen

Er zijn geen voorwaardelijke verplichtingen.

21. Toelichting op de staat van baten en lasten

Rijksbijdragen

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW/EL & I	13.599.325	12.793.811	12.934.455
3.1.2 Overige subsidies OCW	702.867	623.966	650.837
3.1.2 Doorbetaling SWV	437.688	335.369	160.356
Rijksbijdragen	14.739.880	13.753.146	13.745.648

De rijksbijdrage OCW (3.1.1) betreft de reguliere personele en materiële exploitatievergoedingen, personeel en arbeidsmarktbeleid en groeiregeling.

De post overige subsidies OCW (3.1.2) betreft de subsidie in het kader van de prestatie box, asielzoekers en 1^e opvang zij-instromers, samenvoeging, Maatwerk en lerarenbeurs.

Overige overheidsbijdragen

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies			
3.2.1 Personele vergoeding gemeente	126.869	98.560	118.948
3.2.2 Huisvestingsvergoeding gemeente	184.872	123.950	153.981
Ov. Overheidsbijdragen	311.741	222.510	272.929

De post gemeentelijke personele bijdragen en subsidies (3.2.1) betreft de subsidie voor een combinatiefunctionaris en onderwijsbegeleiding.

Overige baten

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
3.5 Overige baten			
3.5.1 Verhuur/medegebruik	63.018	57.032	63.931
3.5.2 Detachering personeel	12.974		80.412
3.5.5 Ouderbijdragen	83.201	72.000	57.809
3.5.6 Sponsoring	0	50.000	41.333
3.5.6 Zorgbudget SWV	0		329.602
3.5.6 Overige	111.872	8.160	69.005
Overige baten	271.065	187.192	642.092

Lasten

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	11.872.652	10.603.677	11.891.259
4.1.2 Overige personeelslasten	1.592.064	933.827	1.128.621
4.1.3 Af: uitkeringen	632.118		558.481
Totaal personeelslasten	12.832.598	11.537.504	12.461.399
<i>Uitsplitsing</i>			
4.1.1.1 Bruto lonen en salarissen	8.762.481		8.554.163
4.1.1.2 Sociale lasten	2.057.675		2.098.352
4.1.1.3 Pensioenpremies	1.052.496		1.238.743
<i>Lonen en salarissen</i>	11.872.652	10.603.677	11.891.259
4.1.2.1 Dot. Pers. Voorzieningen	-12.883		52.883
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst payroll	992.490	300.000	513.492
4.1.2.3 Schoolbegeleidingsdienst	103.383	160.927	122.346
4.1.2.4 Personele inhuur overig	161.067	118.500	167.908
4.1.2.5 Bedrijfsgezondheidszorg	42.320	45.200	42.752
4.1.2.6 Scholingskosten	138.245	177.900	84.448
4.1.2.7 Overig	167.443	131.300	144.792
<i>Overige personeelslasten</i>	1.592.064	933.827	1.128.621
Gemiddeld aantal FTE	188		193

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
4.2 Afschrijvingen			
4.2.5 Schoolmeubilair	57.122	60.236	63.716
4.2.5 Inventaris en apparatuur	19.335	5.613	
4.2.5 Onderwijsleerpakket	110.087	120.843	106.077
4.2.5 ICT	145.926	147.888	135.653
4.2.5 Verbouwingen	9.765	1.750	1.750
4.2.5 Overige materiële vaste activa	0	20.814	24.084
Totaal afschrijvingen	342.235	357.144	331.281
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	235.719	158.934	142.662
4.3.2 Dotatie groot onderhoud	250.000	313.880	100.599
4.3.3 Klachten en jaarlijks onderhoud	59.381	42.250	61.160
4.3.4 Energie en water	209.376	191.000	241.508
4.3.5 Schoonmaakkosten	391.453	347.150	358.039
4.3.6 Heffingen	16.743	11.200	13.395
4.3.7 Bewaking/beveiliging	33.951	27.000	37.662
4.3.8 Bijdrage beheerstichtingen	231.919	134.000	84.596
4.3.9 Overige	74.125	16.000	29.078
Totaal huisvestingslasten	1.502.667	1.241.413	1.068.699

De huur AZC school wordt vergoed door de Gemeente. De baten zijn opgenomen onder 3.2.3 Gemeentelijk bijdragen.

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	377.686	358.000	357.826
4.4.2 Inventaris en apparatuur	159.978	127.700	150.839
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	364.413	338.567	388.171
4.4.4 Overige schoolgebonden kosten	145.802	172.245	145.004
Totaal overige lasten	1.047.880	996.512	1.041.840
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.1 Administratiekantoor	164.400	168.000	152.658
4.4.1 Adviseurskosten	69.433	35.000	78.848
4.4.1 Accountantskosten	13.607	11.500	11.500
4.4.1 Vergoedingen Raad van Toezicht	16.736	10.500	9.265
4.4.1 Contributies	25.351	23.400	24.838
4.4.1 Telefoonkosten	17.291	24.500	30.331
4.4.1 Verzekeringen	12.834	6.500	6.834
4.4.1 PR & marketing	13.460	35.250	24.013
4.4.1 Kantoorkosten	9.524	9.350	3.612
4.4.1 Overige lasten	35.050	34.000	15.927
4.4.1 Totaal administratie en beheerslasten	377.686	358.000	357.826
<i>Specificatie honorarium</i>			
4.4.1.1 Overige werkzaamheden	1.815		
4.4.1.1 Onderzoek jaarrekening	11.792	11.500	11.500
Accountantslasten	13.607	11.500	10.286

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
4.4 Vervolg lasten			
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.2 ICT kosten	63.371	30.200	145.692
4.4.2 ICT licenties	87.192	90.000	0
4.4.2 Klein inventaris	9.416	7.500	5.147
4.4.2 Totaal inventaris en apparatuur	159.978	127.700	150.839
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.3 Leermiddelen	274.091	269.417	277.235
4.4.3 Kopieerkosten/papier	76.373	69.150	89.990
4.4.3 Kosten testen en toetsen	13.948	28.000	20.946
4.4.3 Totaal leer- en hulpmiddelen	364.413	366.567	388.171
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.4 Culturele vorming	21.277	30.800	25.244
4.4.4 Schoolreizen en excursies	19.658	4.500	16.317
4.4.4 Mediatheek	11.124	13.000	9.979
4.4.4 Sportdagen	3.174	8.600	6.408
4.4.4 Kosten TSO	63.158	70.195	57.489
4.4.4 Abonnementen/tijdschriften	11.826	8.200	13.794
4.4.4 Kosten internet	13.322	8.950	10.407
4.4.4 Overige kosten	2.264		5.366
4.4.2 Totaal overige schoolgebonden kosten	145.802	144.245	145.004

Financieel en buitengewoon

	2015	Begroting 2015	2014
	EUR	EUR	EUR
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Rentebaten	558	26.000	16.164
Totaal Fin. Baten en lasten	558	26.000	16.164

Verplichte toelichting

22. Model E: Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen

23. Model F: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 1 (vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking)*

Naam	Dienstverband	Aan-vang dienst- verband	Einde dienst- verband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning EUR	Belastbare onkosten- vergoeding EUR	Voorziening beloning op termijn EUR	Uitkering ** beëindiging dienstverband EUR	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
P. Went	Ja	1-4-2015		0,9	€ 59.886		€ 8.884		
C.P. Parent	Nee (interim)	1-10-2014	31-3-2015	0,6	€ 40.946				

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2 (vermelding alle bestuurders zonder dienstbetrekking)

Naam	Voorz. j/n	Einde dienst- verband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning EUR	Belastbare onkosten- vergoeding EUR	Voorziening beloning op termijn EUR	Uitkering ** beëindiging dienstverband EUR	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
	Nee			0,00	0,00	0,00	0,00	

* Let op de vigerende bepalingen inzake fictieve dienstbetrekkingen

Vermelding toezichthouders (lid van het hoogste toezichthoudende orgaan)

Naam	Voorz. j/n	Einde dienst- verband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning EUR	Belastbare onkosten- vergoeding EUR	Voorziening beloning op termijn EUR	Uitkering ** beëindiging dienstverband EUR	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
R. Grillis	Ja			3.342	0,00	0,00	0,00	
R.F. Greve RAE	Nee			3.342	0,00	0,00	0,00	
Dr. E. Sisternans-Bergijk	Nee			3.342	0,00	0,00	0,00	
M.A. Hunck	Nee			3.342	0,00	0,00	0,00	
Bakker	Nee			3.342	0,00	0,00	0,00	

Vermelding niet topfunctionarissen (andere functionarissen van wie de bezoldiging c.q. de ontslagvergoeding de norm overschrijdt)

Naam	Voorz. j/n	Einde dienst- verband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning EUR	Belastbare onkosten- vergoeding EUR	Voorziening beloning op termijn EUR	Uitkering ** beëindiging dienstverband EUR	Motivering overschrijding norm en andere toelichtingen
Niet van toepassing								

24. Model G verantwoording subsidies

	Omschrijving	Toewijzing	Toewijzing	Bedrag	Ontvangen	Prestatie
		Kenmerk	Datum	Toewijzing EUR	t/m verslagjaar	Afgerond Ja/nee
G1	Subsidies zonder verrekeningsclausule					
	Lerarenbeurs 22LO	708377-1	17-9-2015	€ 5.265,84	€ 5.265,84	Nee
	Lerarenbeurs 22JR	708478-1	17-9-2015	€ 6.404,40	€ 5.265,84	Nee
	Lerarenbeurs 09ZQ	707518-1	17-9-2015	€ 5.692,80	€ 5.692,80	Nee
	Lerarenbeurs 05ZF	707753-1	17-9-2015	€ 9.713,34	€ 9.713,34	Nee
	Lerarenbeurs 05YE	707751-1	17-9-2015	€ 7.080,42	€ 7.080,42	Nee
	Lerarenbeurs 20BW	708558-1	17-9-2015	€ 5.265,84	€ 5.265,84	Nee
G2	Subsidies met verrekeningsclausule					
G2A	Aflopend per ultimo verslagjaar					
	Niet van toepassing					
G2	Subsidies met verrekeningsclausule					
G2B	Doorlopend tot in een volgend verslagjaar					
	Niet van toepassing					

Overige gegevens

25. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich in de periode van het opmaken van de jaarrekening geen feiten voorgedaan die als “gebeurtenis na balansdatum” zijn te kwalificeren.

26. Voorstel bestemming resultaat 2015

De jaarrekening 2015 sluit met een negatief saldo van € 402.136. Voorgesteld wordt van dit resultaat te bestemmen als volgt:

Algemene reserve	€ -187.523
Bestemmingsreserves:	
Reserve Tweemaster	€ -5.409
Reserve Achtbaan	€ -2.680
Reserve personele fricties	€ 226.407
Reserve NOA gelden	€ -242.000
Reserve jonge leerkrachten	€ -92.395
Reserve wenkend perspectief	€ -21.189
Reserve prestatiebox	€ -60.623
Reserve nulmeting	€ -16.724
Totaal bestemmingsreserves	€ -214.613

27. Ondertekening

Dhr. P.W.P.M. Went

Directeur-Bestuurder Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek

Noordwijk, 26 mei 2016

Gegevens over de rechtspersoon

Naam	Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek
Adres	Jan de Ridderstraat 24
Telefoon	071-8200040
Emailadres	s.scheepmaker@obodb.nl
Internet	www.obodb.nl
Bestuursnummer	41362
Brinnummer	
Contactpersoon	S. Scheepmaker

